

Vpl. Pyhäjärvi

Maanantai 25. maaliskuuta 2019

Pyhäjärveläisyyden vaalija – Karjalan puolustaja

N:o 3 64. vuosikerta

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallinto kokoontui Sastamalassa

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston vuosikokous pidettiin Sastamalassa 17.3.2019. Paikalla oli 14 hallintoneuvoston varsinaista jäsentä tai varajäsentä, kunnia-puheenjohtaja Antero Pärssinen, kunniajäsenet Esko Pohjolainen ja Yrjö S. Kaasalainen sekä säätiön hallitus, asiamies ja vara-asiames.

Kokouksessa hyväksyttiin mm. vuoden 2018 toimintakertomus, tilinpäätös ja vuosikertomus sekä alkaneen vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio. Vuoden 2018 vuosikertomus liitetään säätiön kotisivuille kevään aikana. Vuoden 2019 toimintasuunnitelma sisältää mm. Vpl. Pyhäjärvi-lehden toimittamisen entiseen tapaan kuukausittain, Vpl. Pyhäjärvi-juhlan järjestämisen heinäkuussa yhdessä Huittisten Karjalaseuran kanssa, apurahojen jakamisen sekä Vpl. Pyhäjärven kirkkoaholla sijaitsevan lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkin kunnostustyön. Erityisesti muistomerkin osittain sortunut porrasosa kaipaa kunnostusta, ja työ on tarkoitus toteuttaa tänä tai ensi vuonna.

Kokouksessa tehtiin myös säätiön sääntöjen mukaiset henkilövalinnat. Erovuoroisista hallintoneuvoston jäsenistä Tuomo Hinkkanen, Merja Luukkanen ja Martti Pärssinen jatkavat. Kalle Pakarisen tilalle hallintoneuvoston varsinaiseksi jäseneksi valittiin varajäsenenä ollut Mika

Puranen. Hallintoneuvoston varajäseniksi valittiin erovuoroisen Silvo Kaasalaisen ja varsinaiseksi jäseneksi siirtyneen Mika Purasen tilalle Petri Kiiski Huittisista ja Jari Kähönen Oulusta. Esko Pulakka jatkaa edelleen hallintoneuvoston puheenjohtajana ja Tuomo Hinkkanen varapuheenjohtajana. Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvostossa on varsinaisia jäseniä 12. Edellä mainittujen lisäksi hallintoneuvoston varsinaisia jäseniä ovat Teuvo Henttonen, Riitta Hirvonen, Yrjö A. Inkinen, Lea Jokinen, Antti Kaikkonen, Jari Kukko ja Jukka Pehkonen. Varajäseniä on kuusi. He ovat edellä mainittujen lisäksi Satu Holma, Veijo Hynninen, Kaisa-Liisa Korhonen ja Jorma Pakarinen.

Hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä olivat erovuorossa Pertti Hakanen ja hänen henkilökohtainen varajäsenensä Jukka Pusa sekä Tarja Kopalainen ja hänen varajäsenensä Sari Harjunmaa. Heidät kaikki valittiin uudelleen. Muut hallituksen jäsenet ovat Mauri Hauhia ja Markku Pärssinen ja heidän varajäsenensä ovat Yrjö M. Inkinen ja Kari Äikäs. Heti hallintoneuvoston kokouksen jälkeen pidettiin uuden hallituksen järjestäytymiskokous. Siinä valittiin Pertti Hakanen edelleen hallituksen puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajaksi samoin edelleen Mauri Hauhia.

KIRSTI NASKALI

Kokousväki yhteiskuvassa. Kuvat Yrjö Inkinen.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen puheenjohtaja Pertti Hakanen.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston puheenjohtaja Esko Pulakka.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön verkkosivut ovat uudistuneet

www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Karjalan Liitto tarjoaa jäsenyhteisöilleen verkkosivualustan, ja mm. Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön verkkosivut on tehty tätä alustaa hyväksikäyttäen. Sivut on nyt uudistettu, koska Karjalan Liiton verkkosivujen palveluntuottaja vaihtui. Säätiön uusien sivujen tekstisisällöt on suurimmaksi osaksi siirretty säätiön vanhoilta verkkosivuilta, mutta tietoja on täydennetty ja

päivitetty ajan tasalle. Sivut jakautuvat seuraaviin osiin: Vpl. Pyhäjärvi, Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö, Vpl. Pyhäjärvi-lehti, Tapahtumat, Yhteystiedot, Apurahat, Kuvia ja Tuotteet.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön uudet verkkosivut löytyvät kirjoittamalla internet-osoitteeksi www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio tai Karjalan Liiton sivujen kautta [\[jalanliitto.fi/karjalan-liitto/jasenyhteisot/saatiot/vpl-pyhajarvi-saatio\]\(http://www.karjalanliitto.fi/karjalan-liitto/jasenyhteisot/saatiot/vpl-pyhajarvi-saatio\). Vanhat verkkosivut ovat vielä näkyvissä toukokuulle ja kun Google-haussa kirjoittaa hakusanaksi Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö, tarjotaan ensimmäiseksi vielä vanhoja sivuja \(vanha.karjalanliitto.fi ... pyhajarvi-saatio\), mutta tilanne "korjautuu" ajan kuluessa.](http://www.kar-</p></div><div data-bbox=)

25. maaliskuuta 2019

Käännekohtadassa

Kevät nurkan takana, aurinko lämmittää paistaessaan vähän, päivät pitenevät. Olisi positiivista ajateltavaa. Mutta suru painaa mieltä. En voi pitäjälehdessä pääkirjoituksessa olla vielä muistelematta Marjo Ristilä-Toikkaa.

Meidän tuttavuutemme kesti noin 10 vuotta. Kun vuoden 2009 keväällä täytin 60 vuotta, Marjo tuli tekemään juttua tänne entisen Suoniemen perukoille. Juttu luisti mainiosti, kylvöhömmät alkamassa, enimmäkseen haalarit päälläni. Marjo otsikoi: ”Joka kevät on uusi alku”. Alkuun lähti tuttavuus ja kumppanuus Marjonkin kanssa. Muistoissani pysyvät hänen rauhallisuutensa, kärsivällisyytensä ja ammatillisen pätevyytensä. Marjon kaudella lehtiasioita ei tarvinnut miettiä. Hän hoiti kaiken täysin suvereenisti.

Kuolema on Raamatunkin mukaan ”vihollisista viimeinen”. Riippumatta vakaumuksistamme, kuolema omalla lopullisuudellaan erottaa tietyllä tavalla pysyvästi. Toipuminen vaatii aikaa. Ja kun toimintakyky alkaa palautumaan, pitää ajatella uutta alkua.

Lehden viime numero oli sen historian ensimmäinen kaksoisnumero. Toivomme, että tilaajat ymmärtävät tämän erikoistilanteen vaikutuksen. Kun lehti alkoi viivästyään, ehdittiin asiasta jo vähän kyselemäänkin. Kun selostin asiaa, kukaan ei ole moittinut, vaan on kerrottu, että lehteä on kaivattu ja että viivästys osoitti lehden tarpeellisuuden. Kun kirjoitan tätä, ollaan sopimassa päätoimittajaehdokkaiden haastattelua. Ehkä pari numeroa julkaistaan vielä väliaikaisin järjestelyin.

Säätiön hallinto pitää lehteä tärkeänä kulmakivenä toiminnalleen. Päätoimittajakysymys on erittäin tärkeä. Toivotaan, että asia järjestyy kevään mittaan. Tässä yhteydessä toistan edellisen numeron pääkirjoituksessa Pertti Hakasen esittämän toiveen, että muutostilanteessa ja muutenkin lukijoiden apu on tärkeää. Kuulumisia, tarinoita ja artikkeleita kannustetaan rohkeasti toimittamaan lehteen. Lehti on yhteinen kirjeemme hajaantuneille pyhäjärveläisille ja muillekin.

Kirjoitan tätä reilu viikko ennen Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston kokousta. Säätiön tilanne on kaikin puolin vakaa. Asiamies on uurastanut aineiston erinomaiseen kuntoon. Kokoushan päättää, mutta suuria muutoksia ei edes luottamushenkilöiden kohdalla ole mielestäni tänä vuonna näkyvissä. Tuollaisen kerran vuodessa pidettävän kokouksen esityslista on kamalan pitkä. Periaatteeni ovat jo vakiintuneet. Kaikki saavat ajatella yhtä aikaa, mutta vain yksi kerrallaan puhua. Ja puhumisen pitää liittyä käsiteltävään asiaan. Näillä periaatteilla saamme kokouksen pysymään siedettävän mittaisena.

Kummallinen kevät on menossa. Ikäänkuin moni tunnettu ihminen lähtisi pois kesken matkan. Viime viikonloppuna bongasin Hesarista työasioistani tutun hyvän ystävän kuolinilmoituksen. Vierekkäin istuimme Atlanninkin yli, ja toisella puolella Kanadan rajan talvesta Orlandon aurinkoon. Hänkin oli syntynyt vasta vuonna 1955. Kyyneleet siinä tulivat silmiin. Tekisi niin mieleni lopettaa tämä kirjoitus, että tästä eteenpäin kohti uusia suru-uutisia. Mutta ei siitä pitäisi Marjokaan. Niinpä toivotan lukijoille hyvää kevättä, valoa kohti monessa mielessä.

ESKO PULAKKA
Hallintoneuvoston
puheenjohtaja

Kansanedustaja Pertti Hakanen 50 v

”Siinä minä makasin selälläni taivasta katsellen. Vasemman käden puolella oli äitini kotipaikka, oikealla äijä lepäsi kirkkomaan mullassa. Annoin itkun tulla. Voiko juuriaan vahvemmin tuntea?” näin muistelee 50-vuotisjuhlansa kynnyksellä kansanedustaja ja maatalousyrittäjä, Karjalan Liiton ja Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön puheenjohtaja Pertti Hakanen taannoista pitäjäjuhlan aattoilta. Talkoilla oli juhlapaikka Pyhäjärven Kirkkoaholla saatu kuntoon. Seuraavana päivänä olisivat perinteiset juhallisuudet. Yövärtijä ei ollut vielä ehtinyt paikalle, joten Hakanen lupautui hetkeksi vahtiin. ”Siihen voi luottaa, että sen tehtävän mikä minulle annetaan, sen hoidan jämäptilleen”.

Jo poikasena Tyrvään Houhjärvellä Pertti harasti kotitilan töitä. Suuren sisarusjoukon kuopuksena hän oppi tarttumaan työhön. Arvojen perusta on rakennettu maatalouden kovassa koulussa, vahvassa perheyhteisössä. Sisaruksia yhteensä 15. Jenny-äiti jäi leskeksi 9 lapsen jälkeen. Pertin isän, Arvo Hakasen kanssa hän sai vielä 4 lasta. ”Äitini oli vahva nainen, lotta, maatilan uudisraivaaja. Tyrvälle tultuaan he ostivat miehensä kanssa maapaikan, rakensivat sille hirsitalon. Sama paikka on kotitilamme tänään. Pihapiirissä on myös vanhemmilleni rakennettu hirsitalo, jota isäni nykyisin asustaa. Isovanhemmat ovatkin olleet tärkeä osa perheen ja lasten elämää.

Heillä itsellään Seija-vaimon kanssa on kolme lasta: Lotta, Lari ja Lenni. Perhe onkin Hakasen mielestä keskeinen hyvinvoinnin lähde. ”Oliko mitään tärkeämpää, kuin sylissä nukkuvaa lapsi?” Kotitilan jatkaminen sikatalousyrittäjänä ei kuitenkaan ollut Pertin ensimmäinen ammatti. Nuorukaisena armeijan jälkeen hän jäi Säkylään Porin Priikaatin kouluttajaksi. ”Ne 12 vuotta opettivat kokonaisuusien hallintaa ja ymmärrystä siitä, että kokonaisuus muodostuu erilaisista yksilöistä. Arvostan kohtaamisia, suoraa katsetta ja reilua kädenpuristusta”.

Oma sotilasura osui perheen perustamisen aikaan. Perhevapaalakiaudistuksen tärkeys juontaakin omiin kokemuksiin. Hakanen jäi aikanaan puolustusvoimista vuorotteluvapaalle ensimmäisenä sotilana ja myös isänä hoitovapaalle. ”Käytäntö ei todellakaan ollut mikään itsestäänselvyys tuohon aikaan”.

Maatalon pojalle, maatalousyrittäjälle, Keskusta-puolueen kansanedustajalle tuntuu sopivan luonnollisena, että kotimainen, lähellä tuotettu ruoka on sydämen asia. Ruoan alkuperäismerkintäaloitteen eteneminen ja toivottavasti jatko vähittäiskaupan tuotteista myös ravintoloihin on yksi konkreettinen toimi. On myös tärkeää, että mahdollisissa kriisitilanteissa turvataan huoltovarmuus. Pertti Hakanen on omakohtaisesti kokenut, millaista maaseutuyrittäjä on. Sukupolven vaihdoksen jälkeen nuorena sikatalousyrittäjänä oli pakko uskoa tulevaan ja investoida tuotantotehokkaaseen toimintaan. Riskit olivat suuret ja monen maaseutuyrittäjän kohdalla ne toteutuivatkin, niin myös Hakasen tilalla. Mutta kokemus opettaa. Ilman omaa polkua, ei ymmärrys

kokonaisuusien vaikutuksesta yksittäisiin toimijoihin olisi kansanedustajan työn pohjana.

Vahva pohja on myös selkeä arvomaailma, juuret, joista ammentaa, perhe ja ihmiset, joiden kanssa toimii sekä hyvä tulevaisuus, jonka eteen päivittäin työtä tekee. ”Olin jo lapsena mukana Pyhäjärvi-juhlissa. Käynnit äidin kotipaikalla vahvistivat omaa identiteettiä. Pyhäjärvellä käymme vuosittain perheen kanssa edelleenkin usein, milloin talkoissa, milloin kotikonnuilla lomaillessa.” Hakanen puhuu satakuntalaisittain murtaen, mutta karjalaispojan nopeudella. ”Vaimoni Seija, vaikkei karjalainen juuriltaan olekaan, on sitä mieleltään. Hän ollut vahva tukeni myös tässä karjalaisuudessa. Kun minulle tarjoutui mahdollisuus tähän Karjalan Liiton heimopäällikön tehtävään, oli siihen helppo lähteä. Tässä tehtävässä yhdistyy oikeastaan kaikki mitä olen ja tärkeänä pidän. Karjalaisuuden lisäksi perhe ja suku, tämä suuri heimomme ja vahva yhteys sukupolvien välille. Kokonaisuus, jota yhdessä olemme kukin omanlaisena yksilönään. Tunteella eläminen ilossa ja surussa sekä vahva usko tulevaisuuteen: se avoin katse ja rehti kädenpuristus.”

50-vuotiaana on hyvä hetki tarkastella elettyä elämää, mitä on tullut tehtyä, miten elettyä, mitä vielä aikoo, mitä toiveita on. ”Ymmärsin, että ihmiset, joiden kanssa olen saanut elää, olla ja toimia ovat kaikkein tärkeintä. Siksi haluankin tätä kaikkea yhdessä teidän kanssanne juhlistaa ja kutsua teidät syntymäpäivilleni Sastamalaan”.

Kutsu

Tervetuloa juhlistamaan Pertin syntymäpäivää
la 13.4.2019 Vexve Areenalle, Ratakatu 5, Sastamala.

Juhlatilaisuus

*Tervehdysten vastaanotto ja ruokailu klo 15-17.30.
Juhlaohjelma alkaa klo 18.*

Esiintyjät:

**Maalaispoika Mikko Alatalo, Juha Marttila,
Antti Kaikkonen, Matti Puhakka,
Viipurin Lauluveikot,
Tangoprinssi 2018 Petri Kiiski,
Mervi Myllyoja & Virva Garam.**

**Kakkukahvit ohjelman jälkeen
Juhla päättyy noin klo 21.**

Juhlapaikalle bussikuljetus Vammalan rautatieasemalta
klo 14.48 ja 16.58 saapuvilta junilta.

Mahdollisuus tutustumiskäyntiin Tyrvään Pyhän Olavin
kirkkoon, jonne bussikuljetukset lähtevät klo 15.45 ja 16.45.

Juhlan jälkeen bussikuljetus (57 hlöä) Tampereelle.

Mahdolliset muistamiset, joiden tuotosta osa
hyväntekeväisyyteen, tilille: FI27 5660 0620 0119 65.

Pertti ja Seija Hakanen

Pertti Arvo Konrad Hakanen

Syntynyt 8.4.1969 Tyrvällä
Perhe: puoliso Seija os. Leppäkoski,
lapset Lotta (-97), Lari (-99), Lenni (-03)
Vanhemmat Jenny os. Savolainen Vpl Pyhäjärven
Pyhäkylästä.
Isä Arvo Hakanen Tyrvältä ja Punkalaitumen
Jutinkulmalta
Asuu kotitilallaan Sastamalan Vammalan Tyrvällä
Houhjärven kylässä.
Maatalousteknikko 1987
Porin Priikaati, Säkylä Huovinrinne
Opistoupseeri, Lappeenranta
Sotilasarvoltaan yliluutnantti
Maatalousyrittäjä, tuotantosuuntana sianlihatuotanto
ja kasvinviljely 1994-
Keskustan kansanedustaja
Keskustan edustaja Pirkanmaan vaalipiiristä 2015-
MTK:n johtokunnan jäsen
Karjalan Liiton puheenjohtaja
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön puheenjohtaja

Tutustumiskohteeksi Tarjan taidetupa

Itseoppineella kuvataiteilijalla laaja ja monipuolinen tuotanto

Kukolaistentie kaartuu kauniissa saaristomaisemassa Merimaskuun kohti 1857 valmistunutta maalaistaloa. Täällä, nykyisin Naantalissa kaupunkiin kuuluvassa idyllisessä miljöössä, syntymäkodissaan työskentelee **Tarja Toiviainen-Mäkelä**, pyhäjärveläisjuurinen, monipuolisesti itseoppinut kuvataiteilija. Hänen laajaa tuotantoaan on esillä hänen kotonaan, joka kantaa myös nimeä Tarjan taidetupa. Teoksia on ollut vuosittain esillä useissa näyttelyissä Naantalissa ja Turun seudulla. Nyt huhtikuulla Tarjan uusimpaan taideharrastukseen, ikonimaalaukseen, voi tutustua myös Raision Kaupunginkirjaston Aulagalleriassa, missä ovat esillä Raision Opiston ikonikurssilaisten ikonit.

Tarjan opinnoista kerrottakoon mm. graafisen alan atk, datanomi (osatuhtinto), koulunkäyntiavustajan ammattitutkinto, kuvittaja, somistaja, pukuompelija. Elämän varrella Tarja kertookin toimineensa mm. pukuompeluna, mainos-, toimisto-, ja koulunkäyntiavustajana-töissä.

Tätä nykyä Tarjan vastuulla on toimia kotona asuvan äitinsä **Ritva Toivaisen** omaishoitajana. Tarja lienee perinyt taiteellisia taipumuksiaan äidiltään, joka tunnettiin keramiikkataiteilijana Kupittaan Savessa 50-luvulla tyttönimellä Ritva Virtanen. Hänen keramiikkatauluissaan on RV signeeraus. Valitettavasti hän ei pysty enää taiteilemaan, koska ikääntymisen myötä pahentunut nivelreuma haittaa piirtämistä ja maalaamista.

Laaja kirjo kädentaitoja

Tarja Toiviainen-Mäkelä korostaa oman kotiympäristönsä toimivan parhaimpana inspiraation lähteenä. Hän tarttuu välillä pensseliin ja antaa mielikuvitukselle valan ja tuloksena valmistuu maalauksia, kortteja ja exlibrisiä. Hän kertoo myös maalaavansa valokuvasta tilaustöitä. Maalaukset syntyvät yleensä temperaväreillä, joilla tyypillisesti saadaan aikaiseksi useita läpikuultavia kerroksia. Tarja kertoo tavoittelevansa kuvataiteilijana, sen yksityiskohtia ja maisemia herkästi ja henkolla kädenjäljellä. Siinä hän onkin kehittynyt pitkälle jo lapsesta saakka jatkuneen harrastuksensa tuloksena.

Uutena aluevaltauksena Tarja Toiviainen-Mäkelä opiskelee nyt toista lukuvuotta ikonimaalauksella Raision Opistossa opettajanaan **Mari Zabyshnyi**, joka on kouluttautunut alan opettajaksi sekä Venäjällä että mm. Heinäveden Valamossa. Tarja kertoo aina ihailleensa ikoneita ja niiden värimaailmaa, harmoniaa ja sitä ikonin omaa maailmaa, johon Tarja arvioi pääsevänsä sisälle vain ikoneita maalaamalla.

Välillä puikkojen helinästä valmistuu omaperäisillä, värikkäillä malleilla sukia, joilla hän on muutamana vuonna voittanut Naantalissa vuosittain järjestettävän sukkakilpailun. Tarja tunnetaan myös vanhan Volkswagen-kuplan rakentelijana ja hempeän sininen, kaunis kupla on ollut nähtävänä muutamissa näyttelyissä.

Toisinaan nukkeilu vie Tarjan mennessään. Oppia nukkien valmistukseen hän sai Porin seudun kansalais-

pistossa opettajanaan **Teija Ruuhikorpi-Mäki**/Nukkekamari. Tarja valmistaa sahanpuruvartaloisia antiikinuden uudelleenotoksia mm. Martta-nukkeja ja saksalaisia Heubach luonnenukkeja. - Ne ovat yksilöitä jokainen ja hyvin isotöisiä. Paperimassapää-valu eli reppu tulee Nukkekamarista Porista. Alan työstämään taidetuvassani massapäättä ja massakäsiä hiomalla ja ottamalla ensin isompia rosoja pois. Jatkan kaikki vaiheet tekovaihe kerrallaan sahanpuruvartalon täyttöö asti. Ompelen nukille vaatteet ja toisinaan teen kaavamuutoksia vaatteisiin, jos haluan erilaisia yksityiskohtia esim, laskoksia enemmän tai taskuja. Nukkeja on myös myynnissä, samoin kuin maalauksia ja kortteja. Sukat sen sijaan eivät ole myynnissä, sillä ne ovat uniikkeja muistoja Naantalissa sukkakilpailuista.

Isänpuoleiset juuret Karjalassa

Pyhäjärveläisestä isänpuoleisesta suvusta Tarja kertoo: Isoisäni oli Emil Toiviainen ja hänen vaimonsa oli Hilja o.s. Äijö s. 26.9.1908 – k. 3.9.1988. Asuivat Viipurin läänin Pyhäjärven Kostermaalla ja sotien jälkeen Sastamalassa. Isäni **Viljo Jaakko Emilinpoika Toiviainen** on siis Pyhäjärven Kostermaan Söyringin sukua. Toiviaisten sukuseuran jäsenenä Tarja kertoo kiinnostuneensa erityisesti viime vuosina sukunsa vaiheista ja asuinpaikasta ja hankkineensa itselleen myös Impi Viikan Pyhäjärven historian sekä myöhemmin ilmestyneen Pyhäjärvi-kirjan. - Näin iän karttuessa haluaa tietää kai-

ken suvusta, juurista, tarinoista ja mitä he ovat milloinkin tehneet, opiskelleet, harrastaneet jne. Siinä on ollut suurena apuna kirja "Toiviaiset suku Karjalan meren rantamilta", mistä löytyvät eri sukuhaarat ja juonnot sukulaisuudesta. Olen löytänyt myös facebookin kautta sukulaisiani ja se tunne on niin hieno ja lämmin, kun olemme vaihtaneet yksityisviestein kuulumisia. Meillä on laaja ja lämminhenkinen suku, Tarja toteaa. Matti Toiviainen kävi tapaamassa ja teki jutun Tarjasta sukuseuran lehteen "Sukutietoa ja tarinaa Toiviaiset 2014".

Tarja kertoo myös käyneensä Karjalassa. - Olen nähnyt ne ihanat kotiseutumaisemat ja kauniita Laatokkaa. Se tunne, sitä ei osaa edes selittää. Siinä on jotakin niin syvää omaa, kun käveli isovanhempien niityillä ja pienellä hiekkatiellä.

Tarjan taidetupaan ja teoksiin pääsee helposti tutustumaan. - Kodissani olevaan taidenäyttelyyn tutustumaan olette tervetulleita, vain soitto, niin tiedän olevani kotona. Tämä ei ole siis yritys vaan harrastuspohjalta oleva taidenäyttely, toteaa Tarja Toiviainen-Mäkelä. Yhteystiedot ovat p. 040-5568461 ja osoite Kukolaistentie 180, Merimasku, mikä sijaitsee Naantalissa saaristossa.

Teksti KAARINA PÄRSSINEN, kuvat TARJA TOIVIAINEN-MÄKELÄ

Tarja Toiviainen-Mäkelä yhdessä isänsä Vilho Jaakko Emilinpoika Toivaisen kanssa 2016 Tarjan taidenäyttelyn avajaisissa

Vuonna 1857 valmistunut Tarja Toiviainen-Mäkelän kotitalo ja syntymäkotona on hänen äitinsä puoleisen suvun rakentama ja hyvässä kunnossa pidetty rakennus

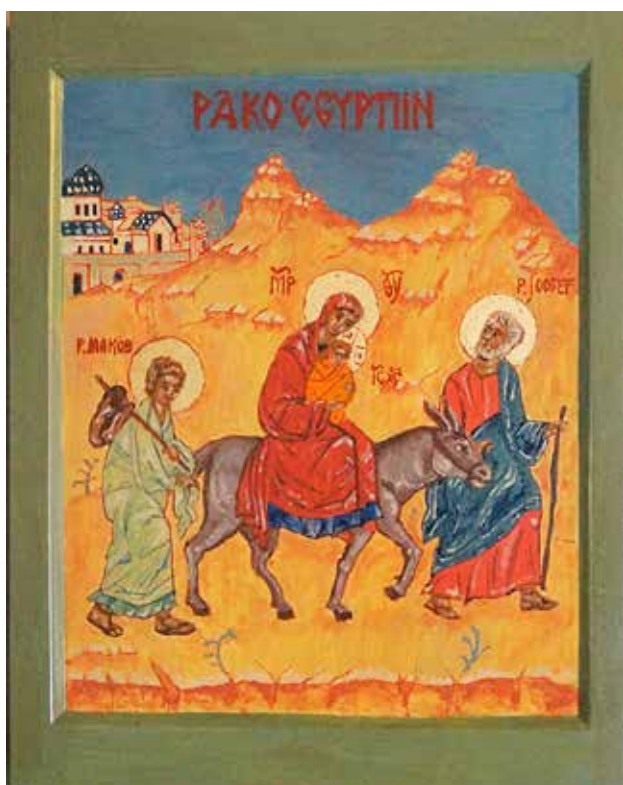

Suuresta pirtistä, Tarjan taidetuvassa on esillä taiteilijan teoksia ja tupa toimii myös hänen työtilanaan

Naantalissa järjestetään vuosittain sukkakilpailu, jonka Tarja Toiviainen-Mäkelä on voittanut muutamana vuonna sukillaan, joista kuvassa esimerkkejä

Pako Egyptiin on ikonimaalauksista opiskelevan Tarja Toiviainen-Mäkelän maalaama

Kirkonsanoma

Kutsu paaston matkalle

Tänä vuonna maaliskuu ensimmäinen pyhäpäivä on laskiaissunnuntai. Se tarkoittaa, että kirkko valmistautuu paastonaikaan, johon laskeudutaan laskiaissunnuntaina alkavan viikon keskiviikkona. Sillä on erityisnimi tuhkakeskiviikko. Se muistuttaa katumuksen tärkeydestä. Joissakin seurakunnissa on viime vuosina yleistynyt käytäntö, että silloin kokoonnutaan kirkkoon erityiseen tuhkakeskiviikon palvelukseen, jonka sisällön keskiössä on ristimerkin tekeminen osallistujien otsaan. Pappi kastaa sormensa tai pienen penselin puhtaan kasvisöljyn ja puun tuhkan seokseen ja tekee halukkaiden otsaan ristimerkin, joka kuvaa katumusta ja pyrkimystä parannukseen.

Jo Vanha testamentti tuntee paaston eli ruoasta ja juomasta pidättäytymisen. Se on uskonnollisen nöyrytyksen ja katumuksen merkki, jotta Jumalan Henki saisi paremmin hallitusvallan. Juutalaisuudes-

sa siihen kuului surupuvun käyttö, vaatteiden repiminen, maassa viruminen ja jopa peseytymättömyys. Nämä ovat meille tänä päivänä outoja ja kummastusta herättäviä tapoja, jotka eivät tunnu soveltuvan tähän nykytodellisuuteen eikä ole tarpeenkaan, vaikka kristilliset kirkot toki tuntevat paaston. Erityisesti sekä ortodoksinen että roomalaiskatolinen kirkko pitävä tärkeänä paastoamista eli tietyistä ruoista pidättäytymistä ja samalla yksinkertaista elämisen muotoa.

Ollessaan opetuslasten seurassa Jeesus ei määrännyt heille paastoa, mutta hän ei sitä myöskään vastustanut. Hän hyväksyi jo tuolloin vallinneen käsityksen, että paasto kasvatti henkistä voimaa ja evankelista Matteuksen mukaan Jeesus itsekin paastosi ennen opettajatoimensa aloittamista (Mt 4:2). Apostolien teoissa käy ilmi, että ensimmäiset kristityt paastosivat (Apt. 13:3 ja 14:23).

Norjalainen Ole Hallesby muistuttaa, että ”paas-

to on ulkonainen teko, joka on tehtävä vain sisäisen tarpeen vaatimuksesta (Mt. 9:14-15). Jo olisi aika meidän pehmeiden, tahdottomien ja nautinnonhaluisten nykyajan kristittyjen nähdä, mitä Raamattu sanoo tästä pyhityksen ja rukoukselämän kohdasta”.

Oman kirkkomme ope- tuksessa paastonajalla on Käsikirjan mukaan useita tavoitteita, esimerkiksi:

– ihminen katu syntejään ja kiintymistään tähän maailmaan sekä haluaa palata täyttämään Jumalan tahdon – ihminen tutkistelee Jumalan pyhyyttä ja rakkautta, joka näkyy Kristuksen kärsimyksessä ja kuolemassa – ihminen pyrkii myös kasvamaan yhä vastuullisempaan elämäntapaan ja luopumaan omastaan hädänalaisten hyväksi.

– Ruokatottumusten ja muiden elämäntapojen yksinkertaistaminen voi olla avuksi paastoon olennaisesti liittyvässä hengellisessä kilvoituksessa.

Paastonajan alkuosan

aiheita ovat katumus, mielenmuutos ja taistelu pimeyden valtoja vastaan. Katumusluonnosta ilmentää myös se, että jumalanpalveluksessa tapahtuu pieniä muutoksia. Hallelujasäe vaihtuu psalmilauseeksi ja Kunnia ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle jää pois.

Paastonajan loppuosan kaksi viimeistä viikkoa keskittyvät Kristuksen kärsimykseen. Palmusunnuntaita seuraava viikko on ns. hiljainen viikko, jolloin seurakunta lähtee seuraamaan Vapahtajan viimeisiä vaiheita.

Paastonaika on erityisesti kutsu matkalle hiljaiseen itsetutkisteluun. Hiljaisuudessa myös kärsimyshistorian tapahtumat saavat niille kuuluvan kunnioituksen. Meidänkin tähtemme kärsivä Herra on kuitenkin lopulta voitettava ja Hänen seuraajinaan meille on tie valmiina uuteen elämään.

VEIJO JÄRVINEN

Rakkaamme

**Gunnar Veikko
MUSTONEN**

* 31.10.1926 Vpl Pyhäjärvi

† 1.2.2019 Hämeenkyrö

Kaipaamaan jäivät
**Veikko ja Maija-Leena perheineen
Aila ja Tuomo perheineen
Hannu ja Katja
sukulaiset ja ystävät**

*Näimme isän hiljaa hiipuvan
ja elämänvalon sammuvan.
Nyt nukkua saat helmaan
isänmaan,
jota kerran kävit puolustamaan.
Sinne sinut saattelimme,
äidin viereen nukkumaan.*

Siunattu 2.3.2019 perhepiirissä.
Kiitos Selman kodin henkilökunnalle
isän hyvästä hoidosta.

Ystävyyttä yli pitäjän rajojen

Ystävänäpäivän tunnustamassa sunnuntaina 17.2. vietettiin Karjala-talossa ystävyyskahvituksia.

Idea tapaamiseen yli pitäjän rajojen sai alkunsa, kun Vpl Pyhäjärvisen puheenjohtaja Riitta Hirvonen otti asian puheeksi räisäläisten kanssa. Tuumasta toimeen ja niinpä saatiin aikaiseksi hieno tilaisuus, johon Räisälän porukka järjesti kahvituksen, ihan itse leipomiensa kanelipullien ja suolapalan kera. Kylläpä ne maistuivatkin.

Luovutetun Karjalan Kannaksen pitäjät on jaettu alueliittoihin, josta lyhennys KPYL. Käkisalmen alueen pitäjähdistyksen kuuluvat pitäjät: Käkisalmen Kaupungin Rouvasväen yhdistys ry, Pääkaupungin Räisäläläiset ry, Kaukolan Pitäjät ry ja Vpl Pyhäjärvisen. Niinpä tämä tilaisuus järjestettiin, jotta Käkisalmen alueen seurojen väki voisi lähemmin tutustua toisiinsa.

Kun pääsimme kipitettyä liukkaaseen, jäsen mäs Karjalatalolle (toki autoilijat pöräyttivät talon eteen) kieli keskellä suuta liikkuen, tilaisuus pääsi alkamaan.

Avauspuheen piti Räisälän seuran puheenjohtaja Kullervo Ahlroth, jonka jälkeen Käkisalmen rouvien Varapuheenjohtaja Leena Kähärä-Lindgren piti mielenkiintoisen esitelmän Käkisalmen rouvien yhdistyksen alkujuurista. Tämän jälkeen lauloimme Toivo Kärjen, Karjalan lapsia, laulun yhteislauluna. Sen jälkeen Pyhäjärvisen Puheenjohtaja Riitta Hirvonen piti hyvin kattavan kuvaesityksen Pyhäjärvi-pitäjästä.

Käkisalmen Rouvilla on pitkä ja mielenkiintoinen historia takanaan. Seura perustettiin, tukemaan hyväntekeväisyyttä, sekä edistämään käsityötaitoja ja taiteita, Käkisalmeen vuonna 1855. Erityisesti minulle jäi mieleen Köyhien lasten koulun perustaminen, mikä oli yksi tärkeä osio yhdistyk-

sessä. Hienoa, että vähäosaisista välitettiin sillä tavoin. Heidät puettiin, ruokittiin ja koulutettiin. Vaikka koulun perustivat naisihmiset, niin alkuajoina kuitenkin miehet johtivat sitä? Tämän päivän naisesta tuo kuulostaa oudolta ja kummalliselta. Toisaalta kolojen aikakauden patriarkaalin maailma toimi niin, sitä aikakautta johtivat etupäässä miehet. Maailma muuttuu hitaasti. Olemmehan todistaneet sen muun muassa kirkkojen piirissä. Vasta hiljattain on alettu vihkiä naispappeja ja kaikissa kirkkoissa ei vihittä vielä.

Nyt, kun olemme maailmanjärjestyksessä siirtyneet patriarkaalisesta kolojen ajasta patriarkaliseen vesimiehen aikaan, niin mielestäni Käkisalmen rouvatkin voivat oikeutetusti röyhistellä rintaansa naisen

aseman puolesta, saivathan he sitten jo vuonna 1911 naisjohtajan kouluunsa. Mitä voisimme luonnolle tehdä, että saataisiin naaraksetkin kukkumaan? Olin tosi ällistynyt, kun luin Wikipediasta, että vain uroskäet kukkuvat. Mitä ihmettä!

Kerrotaan, että Käkisal- mi saikin nimensä siitä, että siellä kuultiin ensi kertaa käen kukuntaa.

Haluan tästä ajasta sanoa, vaikka puhuinkin patriarkalisesta ajasta, niin kuitenkin näen tämän ajan neutraalimpana, sukupuolettomampana. Meissä kaikissa on sekä maskuliininen-, että feminiininen puoli. Ne pitäisikin saada balanssiin. Johtopaikoilla on mielestäni tilaa niin naisille kuin miehillekin. Eli kunnioittakamme toinen toisiamme, ei naista eikä

miestä, vaan ihmistä, ihmisyttä.

Kaukolalaisia on pääkaupunkiseudulla enää vähän, joten he olivat heikoimmin edustettuna ystävänpäivän juhlassa. Meitä Pyhäjärveläisiä oli 9, muutama Käkisalmen rouva ja loput räisäläläisiä, yhteensä kolmisenkymmentä osallistujaa.

Lopuksi Kullervo Ahlroth lausui muutaman hyvin kauniin ja koskettavan runon, johon oli hyvä päätää tilaisuus.

Päivä oli virkistävä ja antoisa. Lähdimme kotiin voimaantuneina. Varmasti kannattaa jatkossakin järjestää tällaisia yhteistapaamisia.

SARA TOMPURI
Vpl Pyhäjärvisen

Merkkipäiviä

Maija Maunula o.s. Tenkanen syntyi 4. huhtikuuta 1929 Vpl. Pyhäjärvellä Matti ja Helena Tenkasen suuren lapsikatraan toiseksi nuorimmaiseksi lapseksi. 90-vuotisjuhlaa vietetään perhepiirissä.

**Kerro perheen
ja suvun uutiset
lehdessä;
muistathan
kuitenkin aina kysyä
asianosaisilta luvan
tietojen julkaisuun**

Katovuodet *Kuinka kaikki kerran katoaa*

Olen syntynyt suurperheen nuorimmaisena ja tottunut siihen, että ympärilläni on aina vilskettä.

Aineellisesti vaatimaton evakkolapsen elämä maistui kuitenkin parhaimmillaan varsin hyvältä Tammelan kansakoululla asuessamme. Toivoin itsellenikin suurta perhettä, mutta ei aina käy niin kuin haaveillaan.

Muitakin kolhuja toki tuli niinkuin elämässä yleensä. Osakseni tulleista elämän lahjoista tunnen kiitollisuutta samoin kuin virren sanoin myös ”syksyn synkän päivistä”.

Perheelle tapahtunutta

Pitkä avioliittomme kesti yli 55 vuotta ja päättyi 2.3.2019 mieheni Pekan kuolemaan Tampereen Hatanpään sairaalassa. Pitkäaikainen sairaus oli vienyt voimat ja elimistön kyvyn toimia. Kuollessaan hän oli 80-vuotias. Muutamia päiviä aiemmin oli tullut tieto myös viimeisenkin sisareni Terttu Vikmanin (81 v.) kuolemasta Hyvinkäällä.

Vajosin taas muistoihin... Pekka syntyi v. 1938 silloisen Helsingin pitäjän alueella perheen kolmantena lapsena. Häntä ennen tulivat Ritva-sisar ja Veli-Paavo. Pekan jälkeen syntyivät vielä veli Arto, sisar Kirsti-Kaarina ja veli Seppo.

Sota-ajan perheet menettivät kovissa olosuhteissa usein yhden tai useampia lapsia, jotkut jopa kaikki.

Tuberkuloosi oli yleinen sairaus, joka on sittemmin saatu miltei täysin katoamaan.

Kirsti- Kaarina kuoli Kiljavan sairaalassa kolmen vuoden ikäisenä. Ritva-sisar ja Pekka olivat pitkään samassa sairaalassa, Ritva vuoden ja Pekka kaksi. Molemmat kävivät sairaalassa toimivaa kansakoulua evätkä jääneet jälkeen muista lapsista. Samantapaisia asioita tapahtui omassakin perheessäni, joten ymmärsimme puolisoina toisiamme.

Pekan suuren perheen äiti Anna kuoli jo 46-vuotiaana ja isä Ville vei perhettä eteenpäin. Hän työskenteli Suomen Postilaitoksen palveluksessa ja eli terveenä korkeaan 94 vuoden ikään.

Ville oli hauska ja ystävällinen isä ja esimies, kuitenkin ehdottoman tarkka ja vaativa työssään. Nämä ominaisuudet ja käyttäytymistavat siirtyivät hänen lapsilleen. Kenties juuri siksi aviomieheni Pekan kanssa on ollut helppo elää.

Parempaan päin

Pekan Ville-isä oli sota-aikana työskennellyt postivaunussa. Työ oli vaarallista, mutta tärkeää. Postijunia pommitettiin, mutta posti kulki. Kaikki perheen lapset ovat jossain vaiheessa olleet töissä postissa ja saaneet sieltä käytännön oppia ja tietoa jokapäiväiseen elämään kuuluvista asioista. Tein itsekin kesätöitä Posti- ja lennätinlaitoksen palveluksessa

koulun loma-aikoina.

Sodan jälkeen Ville pääsi Helsinkiin töihin ja perhe muutti Lauttasaareen. Tämä oli tärkeä asia, sillä Lauttasaareessa Pekka liittyi partioon, jossa hän oppi hyödyllisiä taitoja, löysi kavereita ja pääsi kesäleireille. Pidän partioliikettä ja sen suurta vaikutusta hänen elämäänsä arvossa.

Pekka kävi Lauttasaaren yhteiskoulua ja sai koulun ensimmäisen ylioppilasloukan mukana valkolakin.

Edistystä elämässä

Koulun jälkeinen välivuosisikin meni Pekalta postissa töissä ja sitten puolustusvoimat jo kutsuivatkin. Vuosi siinäkin vierähti, mutta upseerikoulutus on edelleen korkealle arvostettu.

Myöhemmin elämässä Pekka suoritti mm. Maanpuolustuskurssi nro Sotilasrivotaan Pekka oli rerserin luutnantti.

Viisikymmentäluvun loppupuolella Ville-isästä tuli Hyvinkään postin esimies ja perhe muutti Hyvinkään aseman vieressä edelleenkin seisovaan Vanha posti-nimiseen rakennukseen. Siitä oli helppoa lähteä aamuisin junalla Helsinkiin opiskelemaan ja töihin.

Vanha postitalo ja Hyvinkään rautatieasema ovat nykyään suojeltuja rakennuksia ja niistä on kirjoitettu useissa Hyvinkään kaupungista kertovissa muistelmateoksissa.

Pekka pääsi Helsingin Yliopistoon oikeustiedettä opiskelemaan ja minä Kauppakorkeakoulun silloiselle kirjeenvaihtolinjalle. Autoimme toisiamme niissä opiskeluaineissa joita toinen paremmin hallitsi ja kävimme iltapäivisin työssä. Pääsin opiskelija-asuntoon ja työhön päästyämme muutimme yhteen. Meidät vihittiin Lauttasaaren kirkossa kesällä 1963 ja kuljimme yhdessä loppuun saakka.

Avioliittomme alussa asuimme Lauttasaareessa sitten Espoon Haukilahdessa ja Vantaalla.

Työpäivät olivat pitkiä ja samoin ruuhkaiset työmatkat. Opiskelun suorittaminen loppuun vähän viivästyi kummallakin, mutta tuli tehtyä työn ohessa. Pekka sai oikeustieteen kandidaatin paperit Helsingin Yliopistosta v. 1967. Hän jatkoi opiskeluaikeista työskentelyään Suomen Yhdyspankin pääkonttorissa vielä jonkin aikaa, mutta valittiin sitten Suomen Arkkitehtiliiton toimiston (Safa) konttoripäälliköksi. Tästä hän siirtyi useaksi vuodeksi ilmailuhallituksen toimistopäälliköksi (virasto oli aiemmin nimeltään liikenneministeriön ilmailuosasto) ja pääsi vaikuttamaan mm. Helsingin uuden lentoasemarakennuksen suunnitteluun sekä ilmailulainsäädännön kehittämiseen. Lento-onnettomuuksien tarkistuslautakunta perustettiin. Tässä työssä hän oli

kiinteästi mukana pitkään.

Kotipaikkakunta vaihtuu

Pekalle – pääkaupungissa varttuneelle – tarjottiin v. 1979 ylijohdajan paikkaa vastaperustetussa työsuojeluhallituksessa Tampereella. Perheneuvottelun jälkeen Pekka otti haasteen vastaan ja muutimme Tampereen seudulle, jossa itsekin sijoituin koulutustani vastaavaan työhön.

Työsuojeluhallitus kuitenkin lopetettiin 1993 ja virasto muutettiin Sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosastoksi. Muutosprosessissa Pekka oli kiinteästi mukana, mutta päätti siirtyä tässä vaiheessa mahdolliselle varhaiseläkkeelle. Tämän jälkeen hän jakoi kertynyttä osaamistaan itsenäisenä alan konsulttina muutamia vuosia. Vapaa-aikana syntyi hänen käsistään oheisessa kuvassa näkyvä moottoripurjehtija ”Inkeri”, jolla reissasimme Suomen vesistöissä ja merellä Tallinnassa, Tukholmassa, Viipurissa ja Ahvenanmaalla asti. On vaikea taito oppia lukemaan merikarttaa ja pitää laiva kurssissa. Siitäkin hän suoriutui ja selvisimme monesta myrskystä ja täpärästä tilanteesta. Opin itsekin toimimaan yllättävissä tilanteissa

ruorissa ja köysien kanssa. Rankimmille reissuille en kuitenkaan tohtinut edes lähteä mukaan.

Elämä on kuin unta

Työssäkäyvän päivät sujautavat yllättävän nopeasti ja niin huijattavat eläkepäivätkin. Teimme kumpikin vielä eläkkeellä ollessamme alamme töitä, koska työ tuotti iloa eikä rasittanut liikaa.

Työmääränsä saattoi rajoittaa eikä itseään tuntenut tarpeettomaksi.

Lomaillakin ehti. Vuodet ja pari vuosikymmentä kuluivat. Ikävuodet tuovat mukanaan harmaat hapsset ja sairauksia. Emme tiedä päivää emmekä hetkeä, jolloin kaikki on jätettävä. Järjellä kaikki on käsitettävissä, mutta suru on seurana. On vain opittava sopeutumaan uuteen elämäntilanteeseen.

AUNE KARI

Sisareni Terttu – poissa jo hänkin

Sisareni Terttu Vikman syntyi 5.7.1937 Vpl. Pyhäjärven Alakylän koulun opettajien Daisy ja Ville Karilaisen perheen kuudentena lapsena. Hän kuoli 19.2.2019.

Kerron mielelläni evakkoperheeni vaiheista ja vanhempieni suurperheestä sekä siitä kuinka ihmisten selviytymiskyky on vahva. Kuinka meihin täällä vaikuttaa kevään tulo ja pienet valkovuodet sekä kesä kukkarunsauksineen ja lempeine tuulineen.

Terttu-sisareni tapasi sanoa olevansa kesän lapsi kuten Eino Leino, jolla oli melkein sama syntymäpäivä kuin hänellä, 5. heinäkuuta. Terttu luki paljon runoja ja valitsi aina kauniita säkeitä ja ajatelmia kirjoittamiinsa tervehdys- ja onnittelukortteihin. Kodin kauneus ja siisteys olivat hänelle myös tärkeitä ja hän työskenteli mielellään voidakseen pitää kaikesta huolta ja tarjota myös sukulaisille ja vieraille

viihtyisän ympäristön. Monia jouluja ja muita juhlapäiviä elämäni aikana olen saanut iloita Tertun vieraanvaraisuudesta.

Yhteistyö on voimaa

Lapsena Terttu ja minä olimme paljon yhdessä, hän oli sisaruksistani iältään minua lähimpänä. Varsinkin Tammelan kansakoululla asuessamme teimme paljon kotityötä yhdessä. Siivosimme, tiskasimme ja pesimme pyykkiä. Kehittelimme vaatimattomista aineksista ja oman puutarhan sadosta parempia ruokia, vaikka perusruokana perunat ja soosi ravitsevia olivatkin.

Puut oli itse kannettava melko pitkän matkan päästä liiteristä. Yleensä ne olivat sentään päätkityt sopiviksi klapeiksi, vaikka Terttu tarttui tarpeen tullessa sahaan ja kirveeseenkin että lämmintä saatiin. Isot kammarit piti päivittäin lämmittää. Tikkuja tuli kämmeniin ja teräviä lastu-

ja tarttui jalkoihin. Vesi haettiin läpi vuoden kaivosta ämpäreillä.

Kauppamatkat käveltiin raahaten painavia kasseja - jos oli äidillä ollut rahaa tai saatiin ostaa tilikirjalle. Terttu lauloi kävellessämme mielellään Koulun laulukirjan lauluja sekä pyhäkoulussa opittua laulua Mustasta Saaresta, joka sai kuulla Jeesuksesta ja taivaasta. Kyseessä on lähetyssaarnaajien laulu, jota opetettiin mustassa Afrikassa. Tämä mukaansa tempaava ”piisi” kiellettiin myöhemmin rasistisena. Terttu oli musikaalisin sisaruksista ja kävi jonkin aikaa Forssassa soitotunneilla. Olihan kotonammekin sentään urkuharmonia

Kesäisin ”työskentelimme” mansikanpoimijoina läheisellä Vikstenin puutarhalla. Tertun syntymäpäivänä saimme ensimmäiset marjat pöytään ja vielä kerman kanssa. Koulun opetusnavetassa oli meillä näet pari omaa lehmää. Nämä

ensisadon marjat toki ostettiin ja minä kävin ne raha kourassa hakemassa. Kasvoi meillä mansikoita omassa puutarhassakin, mutta ne olivat vielä heinäkuun alussa raakileita. Ei silloin mitään lämmitettyjä ja katettuja mansikkalavoja ollut, että satoa olisi aiemmin saatu. Keskikesällä laskimme peffaliukua koulun pelতিকতolla, joka oli tulikuuma auringossa. Pudotus katon alasyrjältä oli hurja, mutta emmehan me pudonneet, vaikka pelottikin

Aikuiseen ikään

Muutimme Hyvinkäälle ja kasvoimme nuoriksi, yhdessä koimme monet vaiheet äitimme kuoltua. Oli pakko selvitä ja keksiä keinot. Nyt tuli kuitenkin kerrostalon vesihanasta kylmää ja lämmintä vettä eikä tarvinnut kantaa puita. Keskikoulun Terttu kävi loppuun Järvenpäässä, koska Hyvinkään koulussa ei luettu saksaa muuta kuin lukiossa. Hän

suoritti sitten Helsingissä lyhyen talouskoulun, ja suunnitelti sairaanhoitajan uraa. Samassa talossa asui toimelias Vikmanin Tapio, joka keskikoulun jälkeen alkoi korjata moottoripyöriä ja pääsi pian ajamaan motocrossia läheisille Erköylän luokille. Terttu ja Tapio vihittiin 1956. Tapio edistyi nopeasti ja pian tuli harkintaan liiketoiminta, joka melkein heti käynnistyi. Muutama

vuodessa tuli mukaan henkilöautojen kauppa ja Tertun taitoja emäntänä tarvittiin asiakastapaamisissa ja autoesittelyissä Suomen autoistuksessa nopeasti. Molempien puolisoiden työtahti oli kova ja tulosta tuli. Perhe kasvoi ja tyttäret Kirsi, Anne ja Virve kasvoivat siinä mukana samoin kuin vuosien kuluessa lapsenlapset. Kaikki tytöt, sekä nyt myös

kaksi lapsenlapsenlasta ovat olleet Tertun ilona.

Kesän lapsi

Joka vuosi syntymäpäiväkahveille mennessä olen vienyt Tertulle tuliaisiksi mansikoita ja kimpun päivänkakkaroita. Kiitollisena sisarta muistaen,

AUNE KARI

Amerikankuumetta Pyhäjärvellä 1900 – 1914

Esko Simonen

Äitini isä Matti Kuisma (1899 – 1971) kirjoitti sodan jälkeen muistiin kuvauksia Matiskalan kylän asukkaista ja elämästä 1900-luvun alussa. Näistä löytyi muutamia toteamuksia siirtolaisuudesta.

”Juho Rammalle syntyi 1890-luvulla kolme lasta: Yrjö, Anna-Maria ja Matti.... Matti muutti Kanadaan ja on kuollut siellä.”

”Kukon perheeseen kuului viisi lasta: Tuomas, Yrjö, Liisa, Juho ja Helena.... Yrjö kävi vuosisadan alussa kahdesti Amerikassa ja muutti sinne lopullisesti 1914.”

”Siprille (Sihvonen) ja Annille syntyi pojat Henrik ja Juho. Henrik muutti jo nuorena Amerikkaan eikä hänestä sen jälkeen ole kuullut mitään.”

”(Määttäsen) Antin tytär Helena lähti jo nuorena maailmalle ja lienee ollut Venäjänkin puolella. Talvisodan päätyttyä hän miehineen jäi Kannakselle, josta venäläiset siirsivät heidät kauemmas muualle. Hän kirjoitteli sieltä aluksi.”

”(Määttäsen) Matin tytär Anni muutti Amerikkaan 1910-luvun alussa, jonne hänen miehensä (Juho Kuronen) oli mennyt jo vähän aikaisemmin. Heidän poikansa Jussi, joka oli syntynyt Suomessa, kuului siihen amerikansuomalaiseen ryhmään, jotka lähtivät ihannemaahan Venäjälle ja katosivat sinne.”

Omassa lähisuvussa ei ollut siirtolaisia vielä ennen sotia, joten kymmenkunta vuotta sitten ensimmäistä kertaa tekstejä lukiessani ohitin nuo maininnat. Sukututkimuksieni laajennuttua törmäsin pohjanmaalaisiin sukuihin, joista oli lähdetty joukoittain, melkein pä kyllittäin Amerikkaan. Tällöin palautuivat mieleeni Matiskalan kirjoitukset ja alkoi kiinnostaa, mikä oli tilanne Laatokan rantamilla, kuinka vahvana amerikankuume oli sinne levinnyt.

Siirtolaisvyöry 1900-luvun alkupuolella

Ei liene kovin yleisesti tiedostettua, että Ruotsi oli yksi siirtomaavalta 1600-luvulla. Ruotsilla on alue Amerikan itärannalla, nykyisen Delawaren osavaltion seudulla, ja sen lisäksi myös Afrikan Kultarannikolla ja Karibian merellä. Amerikkaan muutti 1600-luvulla Ruotsista 500 – 800 henkilöä, joista iso osa oli Keski-Suomesta

Ruotsiin muuttaneita kasvilijelijöitä.

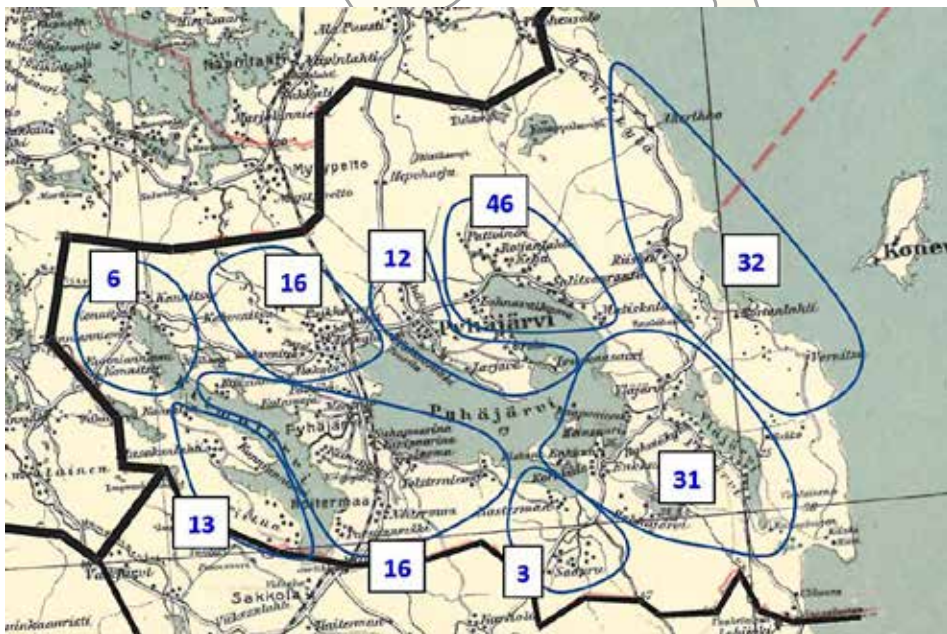
Joitakin tietoja pyhäjärveläisistä löytyy Yhdysvaltojen maahantulon dokumenteista 1800-luvun loppupuolella. Etsimiselle tuo oman haasteensa se, että hakemistojen tekijöillä on ollut käsinkirjoitetun tekstin tulkintavaikeuksia. Esimerkiksi vuonna 1890 tuli New Yorkiin Columbia-lavalla suomalaisia, jotka lähtivät Hangosta Hampuriin ja edelleen Southamptonin kautta, muiden muassa Johan Öysti ja Heikki Pärssinen (19 v.).

Tämä Heikki oli Kahvenitsan kylästä vuonna 1887 Jaakkiman Lahdenpohjaan lähteneiden Juho Antinpoika Pärssisen ja Helena Nännimäisen vuonna 1871 syntynyt poika. Heikki meni Amerikassa vuonna 1892 naimisiin Vimpelistä muuttaneen Hilda Lillstrengin kanssa. He palasivat Jaakkimaan vuonna 1894. Asuinpaikkana Amerikassa oli Michiganin kaivosalueen Hancock.

Siirtolaisuusinstituutti (<http://maine.utu.fi/index.php>) on kerännyt tietoja Suomesta lähteneistä ja vuosien 1880 – 1914 välisenä aikana amerikankuumeeseen sai noin 280 000 henkilöä. Laivayhtiö FÅA (Suomen Höyrylaiva Oy) erikoistui siirtolaisten kuljetukseen, laivoja lähti ympäri vuoden Hangosta aluksi Saksaan ja sitten Englannin itärannikon Hulliin. Siirtolaismäärät kasvoivat erityisesti vuosisadan vaihteen jälkeen.

Kävin läpi kaikki matkustaja- ja passiluettelot vuodesta 1900 vuoteen 1914 etsien pyhäjärveläisiä nimen perusteella, vilkkaimpina vuosina Hangosta lähti kaksi laivavuoroa viikossa ja joskus laivat olivat aivan täpötäynnä eli noin 700 matkustajaa. Lastin uteliaisuuttani vuoden

	Kanada	Minnesota	muu USA	Yhteensä
1899	-	-	1	1
1900	-	-	-	-
1901	-	-	-	-
1902	-	2	2	4
1903	-	-	-	-
1904	-	6	-	6
1905	1	5	1	7
1906	6	7	6	19
1907	8	21	4	33
1908	10	19	5	34
1909	1	31	9	41
1910	19	29	5	53
1911	15	-	1	16
1912	4	14	2	20
1913	20	20	30	43
1914	4	3	1	8

Pyhäjärven alueelta lähti noin 175 henkilöä. Kuvassa lukumäärät eri kyläalueilta. Käkisalmen puolelta (Norsjoki Vuohensalo) listalla on 16 lähtijää, Metsäpirtistä 30, Sakkolan Vilakkala/Haparainen 15, Sakkolan Haitermaan seutu 9, Sakkolan Riiska/Ojaniemi 7 ja Raudusta 6.ltä.

1907 lähtijöiden määrän, lopputulos oli noin 22 000 henkilöä. Vertailuksi voi todeta, että vuonna 1951 Kanadaan matkusti 5100 suomalaista. Ensimmäisen maailmansodan alku elokuussa 1914 tyrehtyi siirtolaistalvirran lähes kokonaan, laivojen kulku Itämerellä ja Pohjanmerellä muuttui vaaralliseksi. Sodan aikana piti matkustaa Ruotsin ja Norjan kautta.

Pyhäjärven lisäksi otin listalleni myös lähialueiden matkustajia, jos he kuuluivat matkaseurueeseen tai oli joku muu erityinen yhteys. Muutama ehti tehdä useita edestakaisia matkoja, ahkerin oli Antti Musakka, joka lähti vuonna 1913 neljännen kerran kohti Amerikkaa. Osa palasi jonkun ajan kuluttua pettynään tai ehkä hieman vaurastuneena. Oheisesta taulukosta nähdään vuosittaiset lähtijämäärät eri kohteisiin, Minnesotan pohjoisosaa oli

pyhäjärveläisiä eniten kiinnostanut suunta.

Yllä olevalla listalla on noin 275 lähtijää, heistä naisia oli 29 ja lapsia 31. Loput olivat nuorehkoja 18 – 35 vuotiaita miehiä, joista monet olivat naimissa, mutta matkustivat ilman perhettään. Perhe saattoi seurata perässä myöhemmin, mutta usein myös jäi Suomeen. Pääosa amerikankuumeeseen tartuttamista lähti muutaman hengen ryhmänä, suurimmassa oli kymmenen henkilöä ja ryhmiä ehti lähteä noin 110. Arvioisin, että noin 2 % asukkaista teki lähtöpäätöksen. Verrattuna Pohjanmaahan lähtöinnostus oli vaisua, sieltä muutti enimmillään 10 % jonkun pitäjän väestöstä yhden vuoden aikana ja perheinä lähtö oli yleistä. Yhtenä syynä vähäiseen lähtömäärään Pyhäjärvelä pidän sitä, että entiset lahjoitusmaat olivat juuri

siirtyneet omaan omistukseen, niistä ei haluttu luopua.

Huomion arvoista on myös se, että Pyhäjärvelle oli 1800-luvun loppupuolella ja 1900-luvun alussa muutettu muualta Suomesta, esimerkiksi Pietarsaaresta, Alahärmästä, Kaustisilta, Kauhajoelta, Lapualta, Tammela, Haukivuorelta, Mäntyharjulta, Nastolasta, Iitistä, Säkkiärveltä, Sortavalasta ja Kurkijoelta. Näitä äskettäin kauempaa alueelle muuttaneita ja heidän perheenjäseniään Amerikkaan lähtijöistä oli 51.

Kuka tartutti muuttokuumeen?

Ei liene yllättävää, että muualta muuttaneet olivat ensimmäisiä lähtijöitä. Heidän kotiseuduillaan oli jo paljon kokemuksia ja tietoja uusista olosuhteista. Ensimmäinen uuden aallon muuttaja oli Matti Warpu-

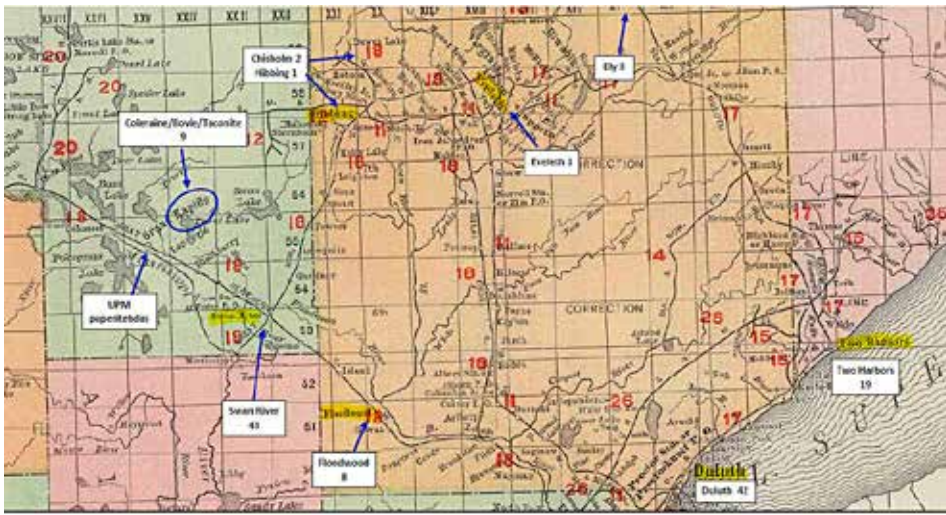
la. Hän oli tullut vaimonsa ja lapsensa kanssa Lapualta Enkkuaan vuonna 1898 ja jo joulukuussa vuonna 1899 oli matkalla eteenpäin. Muu perhe muutti takaisin Pohjanmaalle ja lähti sieltä perässä vuonna 1902. Yhteys Enkkuaan säilyi ja vuonna 1906 Juho Savolainen, Juho Sinkkonen ja Matti Tihveräinen ilmoittivat matkustavansa Matti Warpulan luo **Michiganin kaivosalueelle**.

Toinen kuumeeseen saanut henkilö oli Maria Tuomaan Rampa Keljasta. Hän suunnasi 4-vuotiaan aviottoman poikansa Juhon kanssa **Minnesotan Swan Riveriin**. Suomesta hän lähti naimattomana, mutta New Yorkin maahantulodokumentissa Maria sanoi menevänsä miehensä Alfredin luo. Kuka tämä Alfred oli, ei selvinnyt, ehkä Juhon isä.

Kolmantena voisi mainita Tobias Kukon Riiskasta, hän lähti vuonna 1905 päänavajaksi **Kanadaan Port Arthuriin** (nykyään Thunder Bay), jonne pääosa Pyhäjärven alueelta ja erityisesti Sakkolasta Kanadaan lähteneistä ensin asettui.

Miten matkustaminen tapahtui

Monet ovat luultavasti etsineet ja löytäneet tietoja matkustaneista sukulaisistaan ja heidän kohtaloistaan. Lienee kuitenkin tarpeen hieman avata matkaa sitä, miten itse matka tapahtui. Jokainen lähtijä tiesi jo lähtiessään, kenen luo ja mille paikkakunnalle oli menossa. Matkaliput ostettiin ”matkatoimistosta” koko matkalle Hangosta eteenpäin, siis laivamatka Englantiin (tai Kööpenhaminaan), toinen tietyllä laivalla valtameren yli ja jatkoyhteys uuden mantereen sisällä. Seurakunnalta saatiin mukaan todistus, passi haettiin menomatalla yleensä Viipurista ja sitten junalla Hankoon, jossa oli ympäri vuoden auki oleva satama.

Seuratkaamme tästä eteenpäin erästä matkaa, joka alkoi maaliskuussa 1907. Matkaseurueessa oli viisi henkilöä: **Juho Humala** (29 v.) ja **Juho Rampa** (18 v.) Sortanlahdesta, **Tuomas Virolainen** (30 v.) Rotjanlahdelta, **Heikki Myöhänen** (23 v.) Metsäpirtin Koukunniemeltä sekä **Yrjö Lamppu** (26 v.) Metsäpirtin Raajusta.

Hangossa matkustaja-luetteloon kirjattiin matkan määränpääksi Swan River Minnesotassa. Laiva Hulliin Englantiin oli Polaris, joka lähti 13.3. Köpenhaminan kautta. Myös jatkoyhteys valtameren yli oli kirjattu Suomessa, liput olivat valtameren yli 20.3. Liverpoolista lähtevään White Star Line -varustamon Teutonic-alukseen. Koko matkan hinta Swan Riveriin asti oli 372 markkaa/henkilö.

Polaris -laivassa oli tällä vuorolla yhteensä 327 matkustajaa. Heistä 4 jäi Kööpenhaminaan ja loput päätyivät Hullin satamaan Englannin itärannalle. Jatkoyhteydet olivat saaren länsipuolelta, nyt kahdesta satamasta Liverpoolista ja Glasgow'sta. Kolmas usein käytetty jatkoyhteyssatama oli Southampton. Manner-siirtymä tehtiin junalla, Liverpooliin oli matkaa vajaa 200 kilometriä, Glasgow ja Southampton olivat 400 kilometrin päässä.

Suomesta tulleet 323 henkilöä jatkoivat eteenpäin yhdeksään eri valtamerialvaan, joista kahden määränsatama oli New York ja kahden Boston Yhdysvalloissa. Kolme laivaa meni Kanadaan, lisäksi yksi kohti Argentiinaa ja yksi Kapkaupunkiin. Matkaseurueemme kanssa samalle Teutonic -laivalle tuli 48 suomalaista.

Teutonic oli jo 17-vuotias laiva, mutta oli ollut aikoinaan parin vuoden ajan nopein Atlantin ylittäjä. Laivassa oli 300 ensimmäisen luokan matkustajapaikkaa salonkiyhteissä ja 190 matkustajaa kakosluokassa. Siirtolaiset matkustivat kolmannessa luokassa, jossa oli 1000 matkustajapaikkaa, 4-hen-

gen hyttejä perheille ja suurempia naimattomille. Hytöt olivat saniteettitiloja lukuun ottamatta aika lailla samanlaisia, joilla olemme itse matkustaneet Ruotsin risteilyillä.

Teutonic saapui New Yorkiin 29.3. (oli käynyt matkalla Irlannissa) ja siellä Ellis Islandin vastaanotto-keskuksessa täytettiin ensin maahantuloilmoitus. Tähän kirjattiin henkilötietojen lisäksi, mistä oli tullut, oliko ollut aiemmin maassa ja jos oli, niin missä ja milloin, kenen luo menossa, mihin osoitteeseen, kuka maksanut matkan, paljonko on käteistä, onko anarkisti, moniaviainen tai hullu jne. Myöhemmin vuosina kirjattiin myös kotiin jäänyt omainen ja hänen osoitteensa.

Matkaseurueemme oli menossa Swan Riveriin, kaikki olivat maksaneet matkansa itse ja käteistä oli 8 – 20 dollaria. Juho Humala ilmoitti menevänsä ystävänsä **Tuomas Rasila**sen luo ja Juho Rampa sukulaisensa **Heikki Kurosen** luo. Kolmikko Tuomas Virolainen, Yrjö Lamppu ja Heikki Myöhänen suuntasivat **Matti Tenkasan** luo. On mielenkiintoista sinänsä, että kaikki ystävät olivat saapuneet Yhdysvaltoihin vasta muutamaa kuukautta aiemmin loppuvuodesta 1906. Loppumatka tehtiin junalla perille asti.

Viidestä matkalaisesta Juho Humala palasi melko pian takaisin hakemaan perhettään, joka ei kuitenkaan innostunut ideasta. Juhon veli Matti matkusti Yhdysvaltoihin vuonna 1910. Tuomas Virolainen palasi takaisin Suomeen. Heikki Myöhänen palasi myös, mutta vuonna 1913 matkakokteena oli Port Arthur Kanadassa. Suvuilla on tietysti tarkempaa tietoa myöhemmistä elämänvaiheista.

Minne pyhäjärveläiset asettuivat

Puolet Pyhäjärven seudulta lähteneistä asettui Minnesotan pohjoisosaan, joka oli aiemmin intiaanien asuttamaa metsäaluetta. Vielä

1880-luvulla lähistöllä oli ollut vain talvisin vilskettä, kun 500 – 800 miestä tuli tukkitöihin. Kesäisin asukaina oli parikymmentä miestä ja ensimmäiset pysyvästi asuvat perheet tulivat 1880-luvulla. Lähistölle perustettiin paperitehdas aivan 1900-luvun alussa, mutta kukaan pyhäjärveläisistä ei ollut kiinnostunut tehdastoista. Suomalainen UPM omistaa tehtaan nykyään. Minnesotassa oli myös kaivoksia ja monet muuttivat kaivospaikkakunnille.

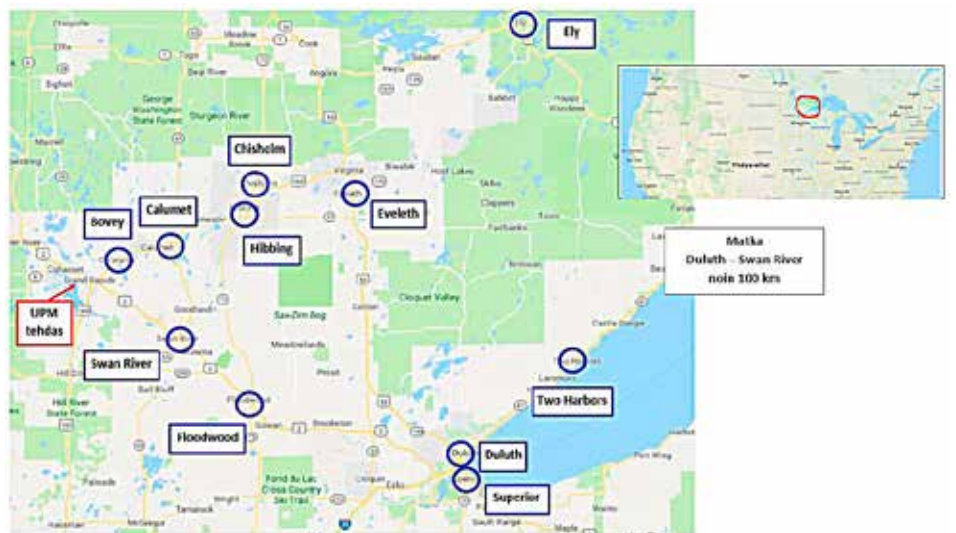
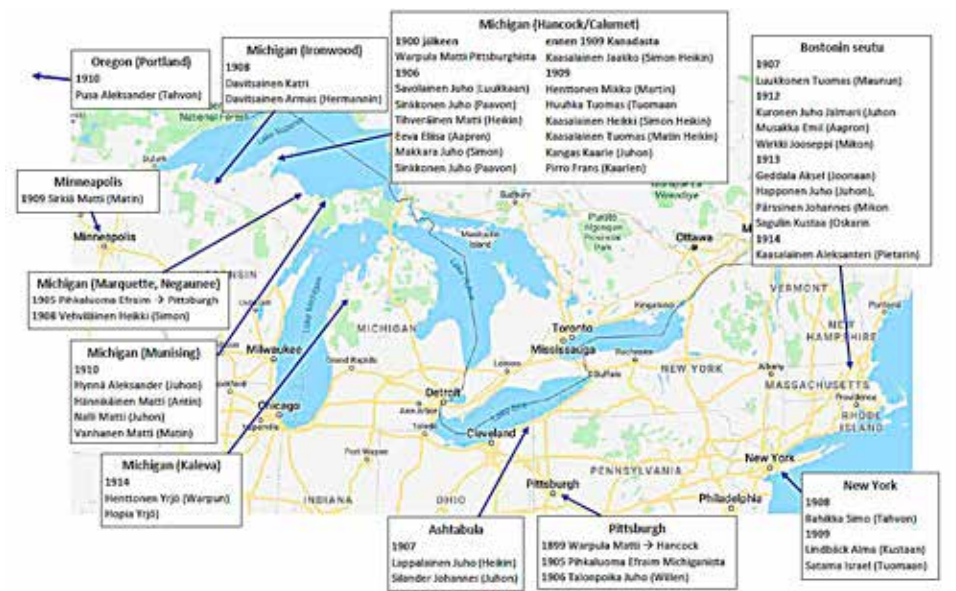
Tarkastelemallamme jaksolla Minnesotan pyhäjärveläisalueelle tuli yhteensä 17 000 suomalaista. Oheisessa vuoden 1904 kartassa on paikkakunnat sekä Pyhäjärven seudulta tulneiden määrä.

Muille Yhdysvaltojen alueille Pyhäjärveltä meni vain viitisenkymmentä henkilöä, parikymmentä heistä Michiganin kaivosalueelle, jonne tuli suuri virta suomalaisia, lähes 30 000. Bostonin seudulle päätyi kymmenisen ja muut hajaantuivat ystäviensä luo eri puolille. Kanadaan tulijoiden päämääränä oli metsä- ja rautatietyöt Port Arthurin lähistöllä (nykyään Thunder Bay). Pyhäjärven seudulta tuli noin 80 henkilöä.

Miten amerikankuume levisi?

Toisessa tekstissä on luettelo siirtolaisiksi lähteneistä aikajärjestyksessä. Maailmansodan alkaminen elokuun alussa vuonna 1914 lopetti laivayhteyden Englantiin ja sieltä eteenpäin. Luultavasti tuhansilla suomalaisella oli jo matkaliput, joita ei päässyt käyttämään. Siirtolaisvirta oheni kovasti, käytössä oli useita vuosia vain reitti norjalaisluksella Oslost Stavangerin ja Bergenin kautta New Yorkiin. Tällaisella yhteydellä esimerkiksi vuonna 1913 Musakanlahdelta lähtenyt Jaakko Punkka sai vaimonsa ja neljä lastaan luokseen vuonna 1915.

ESKO SIMONEN

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö ilmoittaa haettavaksi vuoden 2019 apurahat

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö ilmoittaa haettavaksi säätiön yhteydessä olevista rahastoista vuonna 2019 jaettavat apurahat.

Apuraha voidaan myöntää opiskelijalle, jonka sukujuuret ovat Vpl. Pyhäjärvellä isän tai äidin puolelta. Hakemuksessa on mainittava esivanhemman tiedot (esim. nimi, syntymäaika, asuinkylä tai talo).

Apurahaa ei myönnetä peruskoululaisille, lukiolaisille tai apurahan aiemmin saaneille.

Lisätietoja saa
Tarja Kopalaiselta, puh. 050 309 0560 tai
Kirsti Naskalilta, puh. 040 7192 692.

Hakemuslomake on tulostettavissa säätiön verkkosivuilta kohdasta apurahat (www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio).

Lomakkeen kaikki kohdat tulee täyttää. Lomakkeelle ei tarvitse yksilöidä, mistä rahastosta apurahaa haetaan.

Allekirjoitettu hakemuslomake liitteineen tulee lähettää 30.4.2019 mennessä osoitteella:

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus c/o Tarja Kopalainen
Sarvikuja 14, 38200 Sastamala

Karjalan Liiton ekumeeniset hengelliset päivät

9. - 10.3.2019 Tampereella ja Pirkkalassa sekä Talvisodan päättymisen valtakunnallinen muistotilaisuus 10.3. Pirkkalassa

Lauantaina Tampereella päivät alkoivat lounaalla ortodoksisen kirkon eli Pyhän Aleksanteri Nevskin ja Pyhän Nikolaoksen kirkon yhteydessä olevassa Nikolainsalissa. Päivät jatkuivat seminaarilla teemalla Karjalan lapset ja nuoret. Puheenjohtajana toimi rovasti Auvo Naukkarinen Karjalan Liiton hengellisestä toimikunnasta: käsiteltiin pyhäkoulutoimintaa Karjalassa, lasten ja nuorten toimintaa Tampereella, sekä Sinapinsiemen-kerhoja. Aiheiden pohjalta käytiin vie-

lassa saarnasi piispa Seppo Häkkinen ja liturgina oli kirkkoherra Olli-Pekka Silfverhuth. Musiikista vastasivat Pirkkalan kirkkokuoro ja Finngips-yhtye, laulusoolot bartitoni Tiitus Ylipää. Kanttorina ja kuoronjohtajana Pirkko Leponiemi-Pirhonen, joka oli myös messumusiikin sanoittaja, säveltäjä ja sovittaja. Kirkosta lähetettiin seppelpartio Pirkkalan vanhalle kirkolle sankarihaudoille ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkille. Messu päättyi ehtoollisen viettoon.

Väliajalla oli tarjolla kahvia tai keittolounas. Ortodoksikirkon liturgian päätyttyä oli järjestetty autokuljetus Tampereelta

Kirkkokuoro, Kraak-kuoro ja Tiitus Ylipää

Seppelpartio valmiina

lä loppukeskustelu. Lasten virsi-illassa Eerika Kapanen ja kanttori Pirkko Leponiemi-Pirhonen laulattivat ja leikittivät osallistujia. Klo 18 oli Vigilia ortodoksisessa kirkossa. Päivän päätteeksi nautittiin vielä ekumeeninen yhteinen iltatee.

Sunnuntaina klo 10 oli liturgia Tampereen ortodoksisessa kirkossa ja Pirkkalais-karjalainen messu Pirkkalan kirkossa. Pirkka-

Pirkkalan kirkolle.

Kello 13 alkoi Talvisodan päättymisen muistotilaisuus. Aluksi laulettiin yhteisesti Karjalaisten laulu. Tervetulotoivotuksen esitti Karjalaisseurojen Tampereen piirin puheenjohtaja Anu Aaltonen. Oopperalaulaja, baritoni Tiitus Ylipää esitti Oskar Merikannon laulut: Oi muistatko vielä sen virren ja Reppurin laulun. Juhlapuhuja oli Kar-

Karjalaisten laulu kajahtaa

jalan Liiton puheenjohtaja Pertti Hakanen. Tampere-laiskuoro Karjalan Kaiku lauloi Saija Siukon johdolla: Inkilä, kotikylämme Karjalassa, Karjalan kevät ja Äiti Karjala. Yhteisöllä oli vuoro tuoda tervehdyksensä juhlaan. Ortodoksikirkon tervehdyksen toi Heikki Honkamäki ja Pirkkalan seurakunnan tervehdyksen Olli-Pekka Silfverhuth. Pirkkalan Karjala-seurasta pj. Ida

Ahtikivi toi tervehdyksen. Ida on valittu 18-vuotiaana puheenjohtajaksi, kenties Suomen nuorimpana? Pirkkalan kunnan puolesta tervehdyksen esitti kunnan hallituksen jäsen Helena Pulkkinen. Kuultiin, että lopullisen evakuoinnin jälkeen Pirkkalan väestöstä oli 28 % karjalaisia. Lisäksi tervehdyksen toi Veteraanijhdistyksen puheenjohtaja Juha-ni Husa. Alueen veteraanien

Lauantaina Piispa Seppo Häkkinen kertoi pyhäkoulun historiasta. Vpl. Pyhäjärvellä oli 1870-luvulla 58 pyhäkoulua ja 1100 pyhäkoululaista.

keski-ikä on 94 vuotta, joten nyt on nuorempien vuoro pitää perinnettä yllä. Lopuksi tervehdyksen toi myös nimimerkki "Viipurin tyttö".

Yhteisesti laulettiin virsi Suomalainen rukous. Piirien hengellisen toimikunnan puheenjohtaja Matti Pirhonen kiitti yhteisöjä ja yleisöä juhlasta ja Piispa Seppo Häkkinen ja Arkki-

piispa Leo siunasivat meidät kotimatalle. Yhteislauluna laulettiin vielä Pirkanmaan maakuntalaulu Kesäpäivä Kangasalla.

Pirjo Kiiala talvi- ja jatkosodan veteraanin ja Karjalan evakkojen tytär

Teksti ja kuvat
PIRJO KIIALA

Pertti Hakanen

Arkkipiispa Leo

Anu Aaltonen

Vpl. Pyhäjärvi-juhlat Huittisissa 1970

Lehdestä olemme jo saaneet lukea, että vuoden 2019 juhlat ovat Huittisissa. Nämä ovatkin jo yhdeksännet juhlat, jotka pidetään Huittisissa. Tulevia juhlia odotellessa tulee mieleen monet aikaisemmat täällä pidetyt juhlat. Tällä kertaa haluan muistella 19-20 heinäkuuta 1970 juhlia. Juhlatoimikunnan puheenjohtajana oli silloinen säätiön asiamies Armas Kaasalainen, joka toimi paitsi säätiössä myöskin paikallisessa Karjalaseurassa varsin aktiivisesti. Kaasalainen oli säätiön hallintoneuvoston varapuheenjohtajana vv.1955-1961 ja sen jälkeen asiamiehenä 1962-1973.

Vuoden 1970 juhlat alkoivat Lauttakylän Yhteiskoulun juhlasalissa lauantaina Muistojen illalla. Toivo Tenkasen johdolla päästiin juhlatunnelmiin. Rovasti Toivo Salminen toi seurakunnan tervehdyksen ja pastori Kaarle Viika piti herkän puheen ja lisäksi useita maallikkopuhujia esiintyi. Kunnan tervehdyksen toi kansanedustaja Einari Nieminen.

Sunnuntaina juhlat

Säätiön hallintoneuvoston puheenjohtaja Erkki Pärssinen ja asiamies Armas Kaasalainen luovuttivat säätiön viirin ja pitäjähistorian seurakunnan edustajille rovasti Toivo Salmiselle ja nimismies Veikko Majakulmalle.

jatkuivat Huittisten kirkossa. Vanhaa Pyhäjärven kirkonkelloa soitti Heikki Musakka ja kellopuheen piti Matti Viskari. Jumalanpalveluksessa saarnan piti pastori Juhani Forsberg. Sankarihaudalla piti kapteeni Antero Pärssinen.

Ruokailutauon jälkeen juostiin Kaiun muistoviesti

jossa miesten sarjan voitti Huittinen ja naisten sarjan Helsinki. Päiväjuhla pidettiin Huittisten urheilukentällä ja tervhdyssanat esitti juhlatoimi kunnan puheenjohtaja Armas Kaasalainen. Juhlapuheen piti kansanedustaja Nestori Kaasalainen. Huittisten mieskuoro esiintyi ja lausuntaa esitti

Kaste-Helmi Karjalainen. Seurakunnan ja kunnan edustajille luovutettiin säätiön viirit ja pitäjähistoria. Kauniin sään vallitessa pidetyn päiväjuhlan päätössanat esitti Tauno Rahkajärvi. Reino Äikiä

Säätiön asiamies Armas Kaasalainen pitämässä tervehdyspuhetta.

Kuulutko pyhäjärveläiseen sukuuni?

Oletko Hinkkanen, Kaasalainen, Pärssinen, Pusa vai Kukko? Oletko alkanut kiinnostua sukujuuristasi, esi-isiesi asuinpaikoista tai löytämään mahdollisesti vanhempiesi entisiä naapureita Vpl Pyhäjärveltä? Nyt kannattaa tulla sunnuntaina 31.3.klo 14 Karjala-talon Sortavala-saliin.

Sukututkimusta ansiokkaasti tehnyt Esko Simonen alustaa ensin siitä, minkälaista aineistoa (historia-aineistoa, koulupiirikirjoja, sukukirjoja, karttoja) on, sekä tarkastelee myös tunnettuja muuttosuuntia (mistä Pyhäjärvelle) sekä pyhäjärveläisten DNA-taustoja. Simosen viimeisimmät tutkimukset ovat kohdistuneet asiakirjoihin, joista selviää, mihin päin maailmaa Pyhäjärveltä lähdettiin siirtolaisiksi.

Sukututkimusta tehtäessä kannattaa tutustua Suvannon seudun sukututkimuspiiriin. Simosen ohella siellä toimii aktiivisesti myös Kauko Hinkkanen, joka on toimittanut useita koulupiirikirjoja sekä perehtynyt erityisesti Hinkkasten sukuun. Antero Pärssinen taas tuntee Pärssisten sukuhistoriaa. Heille voi tehdä kysymyksiä.

Laitamme esille koulupiirikarttoja ja -kirjoja sekä sukuseurojen kirjoja. Myös muuta Vpl. Pyhäjärveen liittyvää kirjallisuutta on nähtävillä.

Olet tervetullut, vaikka et kuuluisikaan Vpl. Pyhäjärvi-seuraan.

Vpl. Pyhäjärvi-seuran sääntömääräinen kevätkokous alkaa jo klo 13. Kahville voi tulla klo 13.30 (omakustanteinen). Lämpimästi tervetuloa!

RIITTA HIRVONEN

Vpl. Pyhäjärvi-juhlat Huittisissa 21. heinäkuuta 2019

Maksaja: Hakanen ja Kaikkonen

Pyhäjärven pojat jatkoon!

Äänestä pyhäjärveläisjuurisat kansanedustajat jatkokaudelle eduskuntaan.

Pertti Hakanen
Karjalan liiton puheenjohtaja
Vpl.Pyhäjärvi-säätiön puheenjohtaja
Pirkanmaan vaaliipiiri
www.perttihakanen.fi

140

113

**Suomen
arvoisia
tekoja**

Keskusta

Antti Kaikkonen
Keskustan eduskuntaryhmän
puheenjohtaja
Uudenmaan vaaliipiiri
www.anttikaikkonen.fi

Tämä hauska tarina löytyi isäni Mauri Toiviaisen arkistosta.

”Arkhimedes ja saapruiset”

Sattuipa kerran, voisi hyvinkin aloittaa tämän tarinan. Niin yllättävältä yht’äkkiseltään kuultuna tapahtumasarja vaikutti. Otsikko sinänsä viittaa ehkä turhan kauas taaksepäin, mutta mitäpä tuosta. Parituhatta vuotta sinne tai tänne ei ratkaise, vaan itse asia. Kosketuspintaa puolelta jos toiseltakin kun on löydettävissä.

Saaprun ”suures kyläs” elettiin syksyä -42. Hinkkasen Manu oli evakkomatkaltaan palatessaan tuonut mukanaan nuoren ja vireän hevosen. Mitäpä mies ilman hevosta, niissä oloissa! Syystyöt alkoivat nyt olla loppuillaan ja heppakin pääsi helpommalla. Jouti jopa päiväsaikaan laitumelle. Ja ruohoahan siellä oli riittämiin, äpäriköt änkyroinä.

Kävi sitten niin, että eräänä lokakuuisena päivänä hevonen ei löytynytäkään siitä maisemasta, mihin Manu oli sen jättänyt. Ei muuta kuin haku päälle. Ja löytyihän se. Tarkan etsiskelyn jälkeen karkulainen tavoitettiin Jääskeläisen vanhasta kuivasta kaivosta. Muistettakoon, että Hinkkas

ja Jääskeläiset olivat keskenään hyviä lähinaapureita, joten ei ihme, vaikka hevonenkin osaltaan yritti tehdä tuttavuutta. Kaivonkansi ei kuitenkaan kestänyt, niin että siitä vain kuopan pohjalle istumaan. Mikä nyt neuvoksi, arvailtiin. Kylän nuoret miehet olivat sodassa eikä nostolaitteita tähän tarkoitukseen liioin ollut tarjolla. Kukapa ne köydetkin olisi pollen pyllyn alle käynyt pujottamassa.

Käytöstä poistettu kaivo ei ollut kuitenkaan ihan tavallinen monttu. Jääskeläisen veljekset-Matti ja Viljami-olivat ennen sotia ennättäneet rakentaa kotitaloutensa vesihuollon helpottamiseksi aikanaan melkoista huomiota herättäneen painovesijärjestelmän. Kunnollista kaivon paikkaa kun ei läheltä löytynyt. Verkosto (putki) alkoi Rasilaisen Myllylamesta ja oli loppupäästä mutkan kautta jotenkin kytyksissä mainittuun kuivaan kaivoon.

Hyvän aika, hevonen kaivossa! Mutta sitten jollakin reunalla seisojista välähti: Vesihän nostaa!

Antiikin Arkhimedes oli aikoinaan myös havainnut nesteen nosteen, kuten olemme saaneet lukea. Koulussa asia opitaan hänen nimeään kantavana lakina. Ja se on kova juttu. Mutta kova juttu oli tämäkin. Elikon tilavuuksia ei nyt ennätetty mittailla eikä siinä hässäkässä A:n lakia arvailla. Vettä vain kaivoon, mikä reiästä mahtui.

Onneksi hevosen turpa sojotti kohti korkeuksia. Vastakkainen asento tätä menetelmää käyttäen olisi johtanut murhenäytelmään. Vähitellen vesi lisääntyi ja noste kasvoi. Ja luontokappaleelle kävi, kuten muillekin kappaleille olisi käynyt. Se alkoi kohota. Vähemmälläkin ihmisvoimalla pinteessä oleva heppa pystyttiin nyt vapauttamaan. Hieronnan ja päristyksen jälkeen hevonen oli kohta valmis valmistettavaksi kuivemmille keikoille.

Matemaatikon oivalukset ja saapruisten ”talonpoikaisjärjen” käyttö olivat kummatkin aikanaan ja omassa sarjassaan ”ahaa”-asioita. Siinä se yh-

teinen pinta.

Ilman leikkimielitäkin voidaan todeta, että luonnonlain soveltaminen ja sen hyväksi käyttö kerrotussa tilanteessa on hieno esimerkki ihmisten neuvokkuudesta ja käytännön viisaudesta. Hankalassakaan tilanteessa ei jääty tumput suorina odottelamaan, vaan hoksattiin menettelytapa ja sitten toimittiin. Tulokoon vielä todetuksi, että saapruisten hevoset eivät normaaleissa olosuhteissa kovinkaan usein joutuneet uimataitoaan testaamaan. Kylä kun ei sijainnut järven rannalla.

Se siitä. Siellä sattuu, missä asutaan. Onpahan tämäkin yksi evakkokauden selvitymistarina.

Mauri Toiviaisen poika
MARTTI TOIVIAINEN
Hyvinkää

Haaskalinnut

*Korvit lentävät haaskalle.
Tutkivat ympäristön.
Vaaraa ei näy.
Lähestyvät.
Uskaltautuvat syömään.
Haaskansyöjät.*

*Ne näyttävät viisailta,
kuin opetetut linnut.
Erikoistuneet.
Taidot ovat kehittyneet tarpeita vastaaviksi.*

*Haaskallakin käydään jatkuvaa taistelua.
On pidettävä puoliaan.
Oma nokka lähinnä.
Aina on joku nokkimassa sivulta.
On turhaa vetää haaskansyöjän roolia.*

*Haaskalla ja tunkiolla
voi olla tungostakin.
Sinne voidaan joutua.
Useat menevät vapaaehtoisesti.
Tai olosuhteiden pakottamana.
Helppoa se ei ole koskaan.
Vielä vaikeampaa on palata.*

*Tunkiollakin parempaan kastiin
lukeutuvat hyppivät ylinnä.
Niillä on mukanaan pysyvä reviirinsä.
Ne huutavat:
korppi korppina pysyköön!*

Ei tunkiollakaan turhaan kuolla.

TUOMO TENKANEN
tk. operaattori, eläkkeellä
Kerava

Karjalaispoika jaksaa kiertää laulamassa

Pyhäjärveläisjuurinen bari-toni, karjalainen laulajapoi-ka Hannu Musakka, 74 v tänä vuonna, jaksaa kiertää edelleen. Mikäs on laulaessa, kun on ääni kunnossa ja terveys kohdallaan.

Kuluva vuosi on laulua täynnä laulua, mutta kun laulaminen on elämäntapa, niin vielä ei ole ehtinyt ylläritus iskemään. Kesällä ovat omat juttunsa siellä sun täällä. Viikko Kaustisen kansanmusiikkifestivaaleilla heinäkuussa ja jokunen kirkkokonsertti samalla reissulla, ovat pitkä perinne. Tänä vuonna laulaja on 22. kerran Kaustisella ja kun pyydetään, niin ei voi jättää poiskaan.

Paras mittari vuosittain, nyt jo 9. kerta, on elo-syyskuussa suunnitteleman Suomen Lapin ja Pohjois-Norjan laulukierros. Tänä vuonna siihen sisältyy 24 konserttia noin kuukauden ajalle sekä muutama perinteinen vanhus-tien palvelutalokäynti mm. Båtsfjordissa, Utsjoella ja Enontekiöllä.

Ajomatkaa kertyy tänä vuonna lähes 5000 km, joi-takin öitä telttamajoitukses-sa tunturissa tai vuonojen rantamilla, joista ei vielä ole ollut pienintäkään haittaa laulamislle.

Lapsuudesta saakka liikunnalliset harrastukset ja terveet elämäntavat ovat kaiken pohjana ja ovat edelleenkin elämän ohje-nuorana. Oikeaoppinen lauluharjoittelu pätevien ja ammattitaitoisten laulunopettajien kanssa, Seija Nylund ja Rauno Keltanen, ovat luoneet mahdollisuuden ylläpitää puhdas-ta ja jatkuvasti kehittyvää lauluääntä, joka riittää suurimmillaan Kerimäen puukirkossa ilman äänen-toistoa. Ensimmäinen palaute oli tärkein, joka on pysynyt mielessä koko iän: "Olipa kerrankin laulaja, jonka sanoista sai selvää!" Tuolla periaatteella on hyvä esiintyä missä tahansa Hangosta manner-Euroopan pohjoisimpaan kärkeen Mehamniiin. Tervetuloa kuulemaan läheltä ja kauempaakin.

”Muistojen laulut” -kon-sertti on Lappeenrannassa Ylämaan kirkossa sunnuntaina 7.4. klo 15. Konsertti on samalla kunnianosoitus edesmenneille sukupolville, sankarivainajille ja veteraaneille. Ohjelmassa kuullaan Karjalaan, itsenäisyyteen liittyviä sekä vanhoja ja rak-kaita hengellisiä yksinlauluja. Hannu Musakka juontaa itse musiikki-iltansa ja kon-sertti toteutetaan a cappella eli ilman säestystä.

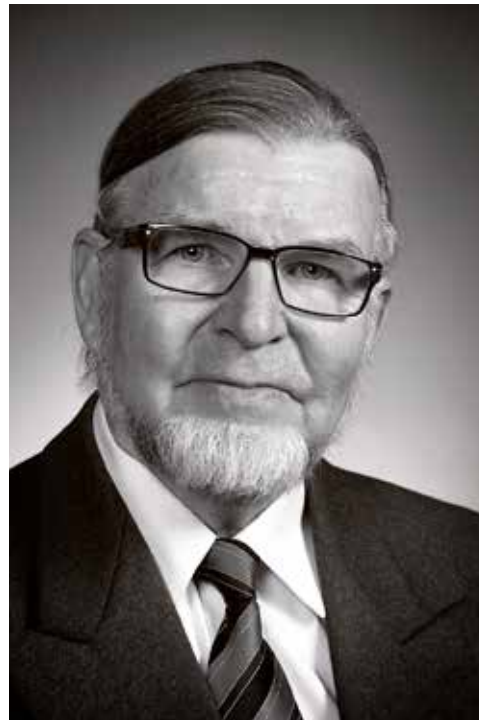
Konserttia ennen laula-ja on avustamassa messussa Lappeen kirkossa klo 10 samana päivänä.

Hannu Musakka on lappeenrantalaislähtöinen äitinsä puolelta ja Pyhä-järveläisjuurinen isänsä puolelta. Työskennellyt vv. 1973-74 Ylämaan kunnan nuorisosihteerinä. Ensimmäinen vakituinen työpaikka liikunnanohjaajatutkin-non jälkeen oli jännittävä ja mielenkiintoinen, mutta jälki jäi Ylämaallekin. Syk-syllä 1973 kirkolle saatiin aikaan valaistu latu, joka palvelee edelleenkin.

”Pääsiäisen sanoma” kon-sertti on Hiljaisen viikon tiistaina 16.4. klo 19 Keuruun kirkossa. Tilaisuuden säestäjän toimii kanttori (eläkkeellä) Tapio Rekola.

Käsiohjelmaa molempiin tapahtumiin myydään kirkkojen ovilla a’ 10 €. Tervetuloa!

HANNU MUSAKKA

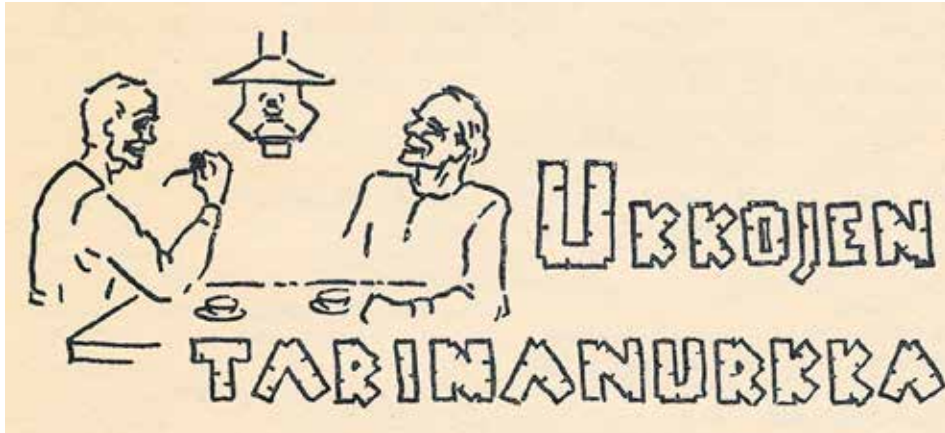

Musakka Hannu. Kuva Kalervo Puskala
ARPS SVLM

Tapio Rekola

Hauska kalaretki keskeytyi hädän uhkaan

Kertomuksen mottona olkoon myllytävän tarina Pyhäjärveltä, kun erään talon rengillä oli peukalo keskellä kämmentä. Isännän leikkauksista huolimatta se edelleen pysyi paikallaan. Hikeentyneenä isäntä teki tilit renkinsä kanssa selväksi ja sanoi: ”Ala laputtaa, tuos on tie!” Renki lähti, mutta ei laputtamalla, kävellä vempuili kuten aina työhön lähtiessäänkin. ”Juokse”, komensi isäntä. Renki ei juossut. Viimein isännältä ropot paloivat, otti tasakuaseen ja ampui. Ensimmäisestä laukauksesta renki lähti juoksemaan, mutta ei isännän mieliksi, mutta kun hän pamautti toisen kerran, niin jo isäntää hymyilytti.

Kun vastaavasti meitä Pyhäjärveltä kodeista lähtiessämme pamautettiin, muutamia oikein tykeillä, lentopommein ja kaikilla pienemmillä aseilla, niin jo matka evakkoon sujui vikkelimin. Meitä ihmetyttää vielä nytkin se, kun nuoremmat täkäläiset asiantuntijat epäilevät jopa julkisessa sanassaan, että oliko sieltä lähtö sittenkään pakollista? Vieläkin muistan miten, evakkomatka Pyhäjärveltä Alavudelle hengästytti. Vaikka evakkokotiin kaukaisen sukulaissuhteen perusteella kutsuttiinkin, niin mieliala oli matala. Siihen sopii vertaukseksi ”Pakun kirjan” sanat: ”Kuinka me voisimme veisata virsiä vieraalla maalla”.

Pyhäjärvellä vuosien kokemuksen mukaan siian kutu Ristsaaren vesillä alkoi lokakuun 20 päivän seuduilla ja päättyi Tormolanniemen ympärillä kulkua myöhemmin, jos sää sen salli. Kutusiikaa kun ryhdyttiin pyydystämään, niin silloin sen nimi muuttui säkkikalaksi, joita joskus verkot olivat valkoisenaan. (Nykyään siika ei ole koskaan yleisesti rauhoitettu.)

Siian kutua Pyhäjärvellä veljeni Heinoon kanssa haikain mielin muisteltiin. Onkohan niitä täällä? Tiesin, että Toisvedessä on. Lähdetään yrittämään, oli yksimielinen päätöksemme. Verkot laittoimme, kumpikin omansa, pyörien joppareihin. Heinolla oli yksi verkko, joka solmunväliltään ja langan vahvuudeltaan olisi sopinut, vaikka valaskalan pyyntiin,

mutta kun ei verkkovalikoimassa ollut varaa, niin joka silmä otettiin mukaan.

Virtain Tulijoella Matti Tomperi perheineen asui omassa manttaalitalossaan kuin porvari ainakin. Hänen kodistaan saimme retkemme tukikohdan ja veneen käyttöömmee. Soutelimme Toisveden etelärantaa, jossa oli jyrkkä korkea pystysuora kallio. Laskimme veneen kallon kylkeen ja luotausnaru parikymmentä metriä, joka ei vielä täyttänyt pohjaan. ”Niin syvä ol kuin pitkäkin”, joten sen katsoimme sopimattomaksi tarkoitukseemme. Löysimme kaislikolahden poukaman, jossa syvyyttä oli pari metriä, siihen laskimme verkkomme yöksi ja matkasimme tukikohtaamme yöksi, jossa touhukas Elina-emäntä passasi meitä kuin piispoja pappilassa.

Yöllä puhkesi raju etelämyrsky. Kun verkkomme olivat kosterannassa, niin niitten nostaminen kävi mukavasti. Säkikalojakin tuli tyydyttävästi, Heinolle sattui yllätys. Hänen valaverkkoonsa oli tarttunut iso, ruma kutukala, jonka mätijyväset olivat herneen kokoisia. Laatokan lohen me olisimme tunteneet varmasti, mutta Toisveden hirviöstä emme varmuudella voineet muuta sanoa kuin että se on kala. Ehdotin Heinolle tunnistamiskoetta, että pyvälle-tään sen pyrstöfileeseen viilto ja jos sen liha on punaista niin sitten se on järvitaimen. Kokeeseen Heino ei suostunut, koska esitin kokeen leikkimielessä. Verkkomme kaloi-neen sulloimme säkkeihin ja oli tarkoitus ne siellä suoria ja kuivata sekä heittää illalla uudelleen veteen, koska saalis houkutteli. Heino tekikin niin, mutta puhelinsoitto kotoa Alavudelta sytytti minut kuin tuli tappuran.

Alavuden Salmenkartanon navettatiloihin oli perustettu Siirtoväen Asutussasiainosaston toimesta siirtoväen varsatalli, jonka hoitajat, puolenkymmentä miestä olivat melkein kaikki käkisalmelaisia. Tallimestariksi olivat hevosasiainhoitajat nimenneet Väinö Niemisen Säkkijärven evakoista. Salmenkartanon huoneistot, joita oli puolenkymmentä,

olivat kaikki vuokrattuja, kuten yksi niistä meille. Matalaan aitaan on hyvä hypätä. Uuden tallimestarin piti mukamas välttämättä saada käyttöönsä meidän huoneisto, josta kuitenkin meille ei sanallakaan oltu puhuttu, enempää kuin huoneiston omistajallekaan. Oli lähdetty tyvestä puuhun, tarkoituksella pamauttaa meidät pellolle oikein hädän voimalla. Hanke oli alkuun pantu Siirtoväen Asutussasiainosastolta, sieltä asiakirjat Vaasan lääninhallitukseen, josta määrättiin Alavuden piirin nimismies suorittamaan häätö.

Asiasta saimme tiedon Salmen Kartanon tilanhoidajan perheeltä, joiden puhelinta käytettiin hädän valmistelussa. Annalle tilanhoidajan rouva vakuutti, että häätö tulee tapahtumaan huomenna. Annan soitto Tomperille, josta sain kuulla vakavat uutiset, antoi pyörälleni vauhtia, ikään kuin olisi ammuttu yhteislaulukseksi kaksi pommia siten, että toinen veti ja toinen työnsi. Ennen kuin ehdin tehdä kolmipenikulmaisena taipaleen pyörällä, niin sillä aikaa ei Annakaan ollut kädet ristissä surkeuttamme ruikuttamassa, vaan soitti serkulleen lääninhallitukseen, joka toimi siellä erään osaston notaarina. Serkkunsa rauhoitti häntä, kertoen että eivät täällä asiat niin tulipalon kiireellä edisty ja lupasi ottaa asiasta selvää vastaavalta virkailijalta ja ilmoittaa tuloksista.

Samoihin aikoihin evakkotalomme isäntä, kauppaneuvos Svante Kurikka sai hankkeesta tiedon, että meidät, jotka olimme hänen pyynnöstään tulleet asumaan vapaana olevaan huoneistoon vuokralaiseksi. Hän hämmästyti, eikä ottanut uskoakseen asiaa todeksi, vaan soitti Alavuden nimismiehelle, jolta sai varmuuden hankkeesta. Näin syntyi kylmän sodan rintama, jossa osapuolina olivat Siirtoväen Asutussasiainosasto, Lääninhallitus ja Alavuden siirtoväenhuollon johtaja, joka oli luvannut hankkia meille toisen sopivan asunnon, avioparille heidän neljälle, ei vielä oppivelvollisuusiässä oleville lapsille, sekä yhdelle vanhukselle. Väinö Nie-

minen oli sivustakatsojana, varttuen koska hän pääsee asuntoomme haukkaamaan valtion leveää leipää.

Vastapuolena oli vuokraisäntämme Svante Kurikka ja Alavuden piirin nimismies ja heidän olkansa yli kurkkivana me suurperheen huoltajat, joudumme-ko syömään evako katkeraa leipää työttöminä korpeen, Kätkäjoelle, josta siirtoväen huollon toimesta meille oli asunto katsottu, jossa ei vielä siirtolaisia ollut.

Kauppaneuvos Kurikka piti meitä ajan tasalla, kun taas siirtoväenhuollonjohtajan sympatiat olivat Niemisen puolella. Kurikalta saimme kuulla häätäjän ennakkoasenteen, kun hän oli vakuuttanut, että hän on ainoa henkilö Alavuden kunnassa, joka suorittaa hädän, eikä hän missään tapauksessa talvea vasten ryhdy mihinkään toimenpiteisiin. Lisäksi nimismies ja vuokraisäntämme olivat ryhtyneet toimenpiteisiin, että minä ryhtyisin hoitamaan tallimestarin tehtäviä, olinhan saanut ratsurikoulutuksen tykistön aliupseerikoulussa ja tottumusta hevosien käsittelyyn entisenä maanviljelijänä, joten näin ruma häätöjuttu olisi poistunut. Emme tosiaan olleet selvillä siirtoväen oikeuksista uusilla asuinsijoilla ennen kuin parin Päivän kuluttua saapui luoksemme erittäin tuttu mies, virkamatkalleen siirtoväen majoitustarkastajan ominaisuudessa, valtuuksilla, jotka meidät yllätti. Hän sanoi kuulleen häätöjuttustamme jossakin virastossa ja riensi ottamaan selvää päinvastaiselta suunnalta, häätöuhanalaisilta itseltään, suusta suuhun. Esitimme asian totuuden valossa kuten edellä on kerrottu, mutta se asunto Kätkäjoella joka meille s:huollonjohtajan toimesta oli osoitettu oli kolmen huoneen talo. Kahdessa kamarissa majaili talonväki ja kolmannessa, isossa takkapirtissä lojoskeli keuhkotautiparantolasta parantumattomana kotiutettu ”setämies”, jonka kanssa olisimme jakaneet oleskelupaikat isossa takkapirtissä lapsinemme.

Kerrontaa kuunnellessa tarkastaja seisoi vaiti kuin kiveen hakattu finksi, mut-

ta huomasin lopussa, kun hänen otsassaan vangittuna ollessaan punakenraali Kaljusen sapelilla hakkaama arpi alkoi punottaa. Niiltä seisomiltaan hän lähti siirtoväenhuollon johtajan luo ja heti erotti hänet tehtävästään kykenemättömänä virkaansa hoitamaan. Tehtävänsä suoritettuaan Jalmari Pusa vieraili luonamme ja juttua riitti. Hei-nonkin valas sai nimekseen järvitaimen.

Väinö Nieminen evakkopaikaltaan luvatus työpäikkansa menetyksen pelosta matkusti Alavudelle ja varsatallin läheltä, Vuorelan talosta vuokrasi itselleen ja vaimolleen asunnon vähin äänin ja niin pääsi syömään valtion leveätä leipää.

Me saimme jatkaa työtöminä evakon katkeran leivän syöntiä vuokraamas-

samme talossa. Leivän makua paransi kuitenkin se, että se oli (Annan) oman äidin leipomaa.

Se syksy ja seuraava alkutalvi (1945), jonka Alavudella vietimme, kului kaikesta huolimatta rattoisasti. Sukulaisten lisäksi meillä yöpyi monta tuttua pyhäjärveläistä, jotka kävivät varsojaan katsomassa. Eikä mainittu kalaretkikään jäänyt viimeiseksi.

KAUKO HÄMÄLÄINEN

Julkaistu Vpl Pyhäjärvi-lehdessä nro 9/1973
Artikkelin poiminut Mauri Hauhia

MAURI HAUHIA

Poimittu
Vpl Pyhäjärvi-lehdestä
nro 1/1964

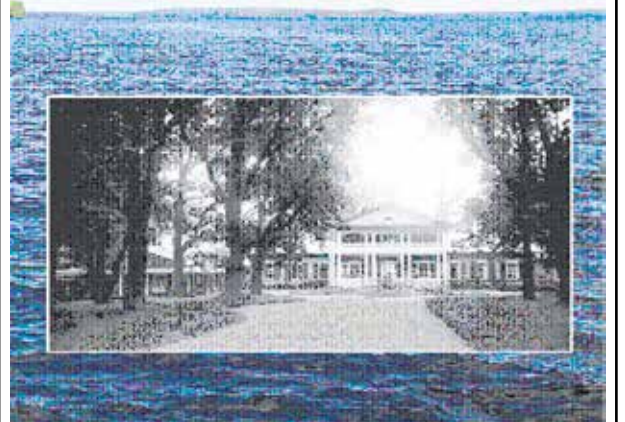
vpl. Pyhäjärvi

Kotisivut osoitteessa:

www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Taubilan kartano

- lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan

Historiallista lukemista itselle tai hyvä lahjavinkki:

Hanki lahjaksi uutuuskirja sukulaisille ja ystäville!
Taubilan kartano - Lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan, 176 sivua n. 150 valokuvaa koko B5, hinta vain 30 euroa.

Kaunista Vpl Pyhäjärveä, osat I ja II yhteensä 736 sivua. Koko A4. Hinta vain 95 euroa.

Suvannon seutu 1917-1921 elämää ja ihmiskohtaloita 335 sivua. Koko B5, hinta vain 40 euroa.
Hintoihin lisätään toimituskulut.

Lisätietoa ja tilaukset:
taubila@pp.inet.fi tai 040 021 3369
seija.jokinen@netti.fi tai 040 835 5820
Noudettavissa myös hallituksen jäseniltä ilman lähetykskuluja.
Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi/kirjapuoti>

Vpl Pyhäkylä-Seura

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön adressit

Adressit:

Karjalanneito, Pyhäjärven kirkon alttaritaulu, Kullerot, Valoisa polku ja Iiris. Addressi sisältää kaksi tai useampia sisälehtivaihtoehtoja, joista voi valita sopivimman ja poistaa ylimääräiset. Hinta 12 euroa kappale + postituskulut.

Tilaukset:
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047 tai
pirjo.kiiala@gmail.com.

Vpl. Pyhäjärvi-tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki nyt **vaakunapaita**, aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL. Erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisena pyöreällä tai V-kaula-aukolla, helmenharmaana vain pyöreällä kaula-aukolla sekä mustana, jota vain hajakokoja jäljellä.

Juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita, sopii esim. lahjaksi ja asukseksi tuleville kotiseutumatoilille, vaikka koko ryhmälle. Koot S, M, L ja XL HINTA 15 e/kpl, isommat koot XXL sekä XXXL 20 e/kpl.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta 1939 – 44 Pyhäjärvellä, mukana Kaarina Pärssisen kirjoittama esite elokuvasta. Levyä voi ostaa Vpl. Pyhäjärvi-seuran tilaisuuksissa tai tilata. DVD:n hinta 20 e/kpl.

Seuran uusi 60-vuotishistoriikki (2017) saatavana hintaan 20 e/kpl, 50-vuotishistoriikki 10 e/kpl ja ostettaessa molemmat historiikit, yhteensä 25 e.

Postittaessa lähetyksiin lisätään postituskulut. Tilaukset ja tiedustelut Kaisa-Liisa Korhonen
puh. 050-5905 433,
e-mail: kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

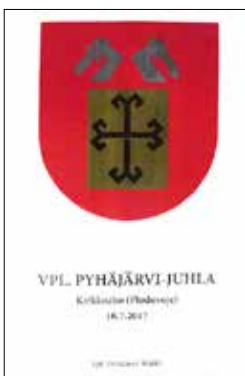
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöltä tuotteita itselle tai lahjaksi

Pyhäjärvi-kirja

350 s.
Reino O. Kukko –
Kaarle Viika, 1989.
Historiaa sanoin ja kuvin,
sekä muresanasto selityk-
sineen.

Hinta 25 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 70-vuotisjuhlilla kotiseudulla kuvattu DVD-tallenne

Kesto noin 1,5 tuntia.

Hinta 20 euroa

Suvannon seutu 1917-1921, elämää ja ihmiskohtaloita

336 s.
Suvannon seudun pai-
kallishistorian työryhmä,
2015.

Hinta 40 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi- pöytästandaari

Suunnittelu Kaarle Viika,
1963. Hinta 42 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi isännänviiri.

Suunnittelu Kaarle Viika
1992. Kolme kokoa:
45 x 300 cm, 6-7 m:n
tankoon. Hinta 80 euroa
45 x 400 cm, 8-9 m:n
tankoon. Hinta 90 euroa
55 x 400 cm, 10 m ja sitä
korkeampaan tankoon.
Hinta 95 euroa.

Hintoihin lisätään postituskulut.

Tilaukset ja lisätiedot
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047 tai
pirjo.kiiala@gmail.com.

vpl. Pyhäjärvi

Lehden vuosikerran tilaushinta 35 euroa

Ilmoitushinnat (pmm):
kuolinilmoitukset 0,70 e
tekstissä 0,80 e
pienin ilmoitus 20 e
Hintoihin lisätään alv 24 %

Julkaisija:

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Tapahtumakalenteri

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry:n

sääntömääräinen kevätkokous su 31.3.klo 13 Karjala-talon Sortavala-salissa. Kahvit klo 13.30. Klo 14 kysellään kuulutko pyhäjärveläiseen sukuuni. Asiantuntijoina Esko Simonen, Kauko Hinkkanen ja Antero Pärssinen. Tervetuloa.

Vpl Pyhäkylä- Seura

pitää kevätkokouksen Kinnalan Koukulla la. 27.4.2019 klo 12.00. Ohjelmassa katsaus Pyhäjärven luontoon, yhteislaulua, arpajaiset, seurustelua. Seura tarjoaa osallistujille ruuan ja lopuksi kahvit. Ilmoitathan ystävällisesti tulostasi 20.4. mennessä. Tervetuloa.

Mauri Hauhia puh. 0400213369 tai taubila@pp.inet.fi
Seija Jokinen puh. 0408355820 tai seija.jokinen@netti.fi

Suvannon seudun sukututkimuspiiri

kokoontuu lauantaina 6.4.2019 klo 14.00-17.00 Helsingissä Karjalatalon Sortavalasalissa.

Vetoryhmä kokoontuu klo 12.00 ja 13.00-14.00 Vapaata keskustelua ja tietojen vaihtoa.

Kokoontumisen isäntinä toimivat pyhäjärveläiset.

Aiheina: Kaarina Pärssinen tutustuttaa Konevitsan luostariin. Lisäksi jatketaan Suvannon seudun 1900-luvun alun siirtolaisuuden esittelyä (jatkoa viime syksyn esitykseen). Kaikki alueen historiasta ja sukututkimuksesta kiinnostuneet ovat tervetulleita avoimeen tapaamiseen.

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon huhtikuun kokous pidetään torstaina 4.4.2019 klo 13 Ravintola Wanhassa Herrassa, Laaksokatu 17, Lahti. Toukokuussa kokoonnumme Elsa ja Raimo Musakalla. Tervetuloa!

Kukkojen Sukuseura järjestää bussilla sukumatkan Vpl. Pyhäjärvelle 7.-10.6.2019. Lauantai on kotiseutupäivä, jolloin pääasiassa tutustutaan kotipaikkoihin, sunnuntaina on ensin käynti Pyhäjärven kirkkoaholla ja sankarihaudoilla, jonka jälkeen tutustaan Käkisalmen nähtävyyksiin. Majapaikka on Kiviniemessä, jossa sunnuntaina pidetään sukuseuran vuosikokous päivällisen jälkeen. Maanantai on paluupäivä. Tiedustelut ja sitovat ilmoittautumiset 22.4.2019 mennessä Jari Kukolle, puh. 0400-965 596 tai s-posti jari.kukko@kolumbus.fi.

Tampereen Seudun Vpl. Pyhäjärvi-kerhon

huhtikuun tarinatuokio on maanantaina 1.4.2019 klo 13 Koulukatu 12 Tampere. Jorma Sillanpää kertoo kotisivuista ja sukututkimuksesta. Ohjelmassa myös kahvit ja arpajaiset. Toukokuussa ei kokoonnuta, vaan sen korvaa Kerhon kesäretki "Kuloveden kimallus" maanantaina 3.6.2019. Lähtö Tampereen Vanhalta kirkolta klo 9. Ajeetaan Nokian ja Siuron kautta Pyhän Marian kirkolle Karkkuun ja Pyhän Olavin kirkolle Tyrväälle. Karkun keskustan läpi mennään Hotelli Ellivuoreen lounaalle. Paluumatkalla Kutalan ja Sarkolan kautta käydään vielä Nokialla, jossa on mahdollisuus kenkäostoksiin (www.kenkakyta.fi). Takaisin Tampereella ollaan n. klo 17. Matkan hinta on 46 e/henk. Ota mukaan myös tuttavasi. Ilmoittautumiset ja lisätiedot sihteeri Pirjo Kiiala puh. 044 2815 047.

Seuraava Vpl. Pyhäjärvi-lehti ilmestyy huhtikuussa 2019. Aineistot toimitukseen viimeistään 10.4. mennessä, kiitos!

Vt päätoimittaja:

Riikka Salokannel
Riihelänkatu 28,
15810 Lahti
puh. 044 2312 422
riikkamaria.salokannel@gmail.com

Toimitusneuvosto:

Tarja Kopalainen,
Pertti Hakanen,
Mauri Hauhia,
Kirsti Naskali,
Esko Pulakka ja
Markku Pärssinen.

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:

Säätiön asiamies
Kirsti Naskali.
kts. yhteystiedot alta.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies:

Kirsti Naskali, Miharintie
312, 37200 Siuro
puh. 040 719 2692
kirsti.naskali@gmail.com

Sivunvalmistus:

Rami Toivonen
Studio Rami Toivonen

Painopaikka:

Botnia-Print Oy
Kokkola